

Odjazdowe przedszkola!

Broszura informacyjna

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Fundacja Edukacji Europejskiej

ODJAZDOWE PRZEDSZKOŁA

Broszura informacyjna

do projektów:

„Odjazdowe przedszkole! – kampania informacyjna promująca edukację przedszkolną na obszarach Dolnego Śląska o najmniejszej liczbie ośrodków przedszkolnych”

oraz

„Odjazdowe przedszkole! – kampania informacyjna promująca edukację przedszkolną na obszarach Dolnego Śląska o niskiej liczbie ośrodków przedszkolnych”

współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Spis treści

Wstęp	4
O projektach	6
Przedszkole na wsi	7
Organizacja pracy w przedszkolu.....	7
Rola psychologa.....	11
Rola logopedy.....	12
Rola fizjoterapeuty.....	12
Jak założyć i prowadzić przedszkole?	13
Jaka wiedza jest niezbędna by założyć przedszkole.....	15
Przedszkola Fundacji Edukacji Europejskiej	31
Prezentacja przedszkoli.....	32

Opracowanie: Barbara Kowal
Joanna Naliwajko
Krzysztof Kaszyński

**Projekt, skład
i przygotowanie
do druku:** Bartosz Szczepiński

Druk: Bimart s.c.

Fundacja Edukacji Europejskiej
ul. 1-go Maja 112, 58-305 Wałbrzych
tel. /fax (074) 849-21-33
sekretariat@fee.hm.pl, www.fee.hm.pl

Wstęp

Wyszkolenie jest w obecnych czasach determinantem naszego życia. Dzięki niemu zdobywamy dobrą pracę, zarabiamy więcej pieniędzy, mogąc w ten sposób podnieść swój standard życia. Pierwszym etapem zdobywania wykształcenia jest edukacja przedszkolna (tak słabo rozpowszechniona w Polsce na terenach wiejskich) będąca kluczowym etapem rozwoju intelektualnego dziecka. W przedszkolu dziecko poznaje nowe osoby, nowe otoczenie, uczy się życia w grupie, przyswaja sobie podstawową wiedzę, która w następnych latach będzie rozwijana.

W porównaniu z innymi krajami Unii Europejskiej, w których odsetek dzieci uczęszczających do przedszkoli przekracza 90% (Czechy, Szwajcaria, Włochy), Polska jest na szarym końcu. Spowodowane jest to tym, że w większości krajów Unii, dostęp do edukacji przedszkolnej traktowany jest jako sprawa priorytetowa, dąży się do stałego wzrostu liczby dzieci korzystających z edukacji przedszkolnej. Upowszechnienie edukacji przedszkolnej jest jednym z celów Strategii Lizbońskiej, która zaleca krajom Unii objęcie opieką przedszkolną 80% dzieci w wieku 3-6 lat do roku 2010. Natomiast w Polsce dostęp do edukacji jest utrudniony. Główny problem leży przede wszystkim po stronie władz lokalnych, które nie podejmują działań mających na celu poprawę sytuacji, pomimo tego, że w niektórych gminach wiejskich w Polsce, także na terenie województwa dolnośląskiego, odsetek dzieci uczęszczających do przedszkola jest mniejszy niż 10%. Jednakże nie tylko władze są odpowiedzialne za zaistniałą sytuację. Bardzo często wina leży po stronie rodziców, którzy nie mają świadomości tego, jak ważna jest edukacja przedszkolna w rozwoju dziecka. W związku z tym, że edukacja przedszkolna w Polsce nie jest obowiązkowa, rodzice nie decydują się posyłać dzieci do przedszkoli, a ich edukacja rozpoczyna się dopiero od klas „0” szkoły podstawowej. A to właśnie edukacyjna działalność placówek przedszkolnych ma zasadnicze znaczenie dla wychowania i kształcenia w szkole. Wynika to z faktu, że ten okres dzieciństwa ma ogromny wpływ na ukształtowanie się ludzkiej osobowości. Dziecko w wieku przedszkolnym posiada bardzo wiele cech, które z wiekiem słabną i zanikają, są to m.in.:

- » naturalną aktywność,
- » ciekawość i chłonność umysłu,
- » wrażliwość emocjonalną i twórczą,
- » plastyczność psychiczną i skłonność do naśladowania,
- » łatwość przyswajania umiejętności praktycznych i wiedzy czerpanej z otoczenia.

Wymienione czynniki stwarzają szczególnie korzystne warunki do osiągania w przedszkolu pozytywnych efektów działań edukacyjnych. Dziecko przez cały czas edukacji w przedszkolu jest przygotowywane do podjęcia nauki w szkole podstawowej. Wszelkie zabiegi nauczycieli przedszkolnych mają na celu osiągnięcie przez dziecko dojrzałości emocjonalnej – gotowości szkolnej. Według rodziców i nauczycieli dziecko dojrzałe emocjonalnie i społecznie to takie, które umie pogodzić się z porażką i spokojnie przyjmować niepowodzenia, umie obiektywnie oceniać innych, ale także posiada umiejętność rozwiązywania sytuacji konfliktowych. Ma również adekwatną samoocenę – czyli zna swoje możliwości i wie na co je stać. Radzi sobie ze stresem i bez lęku podejmuje trudne i nowe działania”¹ Z związku tym te dzieci, które uczęszczały do przedszkola znacznie lepiej radzą sobie w szkole podstawowej, łatwiej przyswajając wiedzę, potrafią lepiej integrować się ze środowiskiem.

Według danych GUS w Polsce odsetek dzieci uczęszczających do przedszkoli wynosi 41%, co stanowi najgorszy wynik w całej Unii. Jeszcze gorzej jest, jeżeli weźmiemy pod uwagę tereny wiejskie, gdzie liczba dzieci chodzących do przedszkoli nie przekracza obecnie 20%. W Polsce tylko dwoje na pięćdziesięciu dzieci w wieku od 3 do 5 lat chodzi do przedszkola. Na wsi – średnio co ósme. Inaczej jest na świecie, gdzie ranga edukacji przedszkolnej wciąż rośnie. W krajach Unii Europejskiej do przedszkola chodzi czworo na pięćdziesięciu dzieci.

W niemal wszystkich krajach OECD wydatki publiczne na edukację przedszkolną dzieci w wieku od 3 do 6 lat przekraczają 0,4 proc. PKB. W Skandynawii, gdzie jest ona najbardziej powszechna, dochodzą do 0,7 proc. (raport OECD z 2006 r. „Starting Strong II”). Organizacja nie podaje danych dla Polski, która ich nie upublicznia. Znamy jedynie

¹ Rola Przedszkola w Edukacji Dziecka, opr. Małgorzata Gorzechowska

łącną kwotę, przeznaczoną w 2007 r. przez sektor publiczny na oświatę i wychowanie – 48 mld zł (czyli 4,11 proc. PKB). Jeżeli podzielimy to przez około 7,14 mln dzieci w wieku od 3 do 18 roku życia, daje nam to kwotę 6722 zł na dziecko rocznie. Lwia część tej sumy przypada na szkoły podstawowe i średnie. Można więc przypuszczać, że wydatki na edukację przedszkolną są u nas co najmniej o połowę niższe niż w krajach rozwiniętych.

Istotną cechą edukacji jest przede wszystkim rozwarstwienie między wskaźnikami upowszechnienia wychowania przedszkolnego w miastach i na wsi. Sytuacja na wsi staje się tym bardziej niekorzystna, gdy weźmie się pod uwagę to, że dzieci wiejskie charakteryzuje niższy poziom rozwoju społecznego niż dzieci miejskie, a zatem edukacja przedszkolna na tych terenach jest szczególnie ważna, aby zniwelować tę różnicę.

„W roku szkolnym 2005/2006 w Polsce funkcjonowało 17,2 tys. placówek wychowania przedszkolnego, w tym 7,7 tys. przedszkoli i 9,5 tys. oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych. Oddziały takie stanowiły 55,1% wszystkich placówek i dominowały na wsi (81,8%). Były przeznaczone dla dzieci 6-letnich, realizujących obowiązkowe przygotowanie przedszkolne”²

Jak wynika z publikowanych danych, największy odsetek dzieci w wieku 3-5 lat uczęszcza do przedszkoli w województwach: opolskim, śląskim i wielkopolskim. Najgorsza sytuacja jest w województwach: zachodniopomorskim, warmińsko-mazurskim, kujawsko-pomorskim, podlaskim i lubelskim.

Problem upowszechnienia edukacji przedszkolnej w większej części wzięły na siebie w całej Polsce organizacje pozarządowe. Jednakże mimo ogromnego zaangażowania, ich działania nie w pełni rozwiążą istniejący problem.

„Aby upowszechnić różnorodne formy edukacji przedszkolnej należy przede wszystkim:

- » rozpocząć ogólnopolską kampanię wyjaśniającą społeczeństwu znaczenie wczesnej edukacji dla kariery edukacyjnej i życiowej dziecka,
- » wprowadzić zmiany ustawowe umożliwiające gminom organizowanie i finansowanie różnorodnych form edukacyjnych dla małych dzieci,

- » uznać wczesną edukację za element profilaktyki społecznej,
- » uznać organizacje pozarządowe za równorzędnego partnera, który może pomagać gminom, zarówno od strony organizacyjnej jak i merytorycznej w tworzeniu nowych form edukacyjnych dla małych dzieci,
- » adoptować do warunków polskich najlepsze rozwiązania edukacyjne funkcjonujące w krajach Unii,
- » budować międzyresortowe i lokalne strategie na rzecz zintegrowanego wspierania rozwoju małych dzieci,
- » przygotować system doskonalenia zawodowego dla osób pracujących z małymi dziećmi w nie przedszkolnych strukturach edukacyjnych,
- » opracować standardy jakości dla programów pracy z małym dzieckiem,
- » aktywnie włączyć matki w nowe rozwiązania edukacyjne,
- » promować koncepcję edukacji w miejscu zamieszkania dzieci – upowszechniać system „wędrujących nauczycielek”³.

Wychodząc naprzeciw problemom edukacyjnym dzieci z terenów wielkich województwa dolnośląskiego, Fundacja Edukacji Europejskiej rozpoczęła realizację 2 bliźniaczych projektów: „Odjazdowe przedszkole! – kampania informacyjna promująca edukację przedszkolną na obszarach Dolnego Śląska o najmniejszej liczbie ośrodków przedszkolnych”, oraz „Odjazdowe przedszkole! – kampania informacyjna promująca edukację przedszkolną na obszarach Dolnego Śląska o niskiej liczbie ośrodków przedszkolnych”.

Krzysztof Kaszyński

² www.rodzina.gov.pl/?1,26,215,,1

³ www.brpd.gov.pl/forum_materiały/grupa5/pfd.htm

O projektach

Projekt „**Odjazdowe przedszkole! – kampania informacyjna promująca edukację przedszkolną na obszarach Dolnego Śląska o najmniejszej liczbie ośrodków przedszkolnych**”, realizowany jest ze środków POKL, priorytet IX – rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach, działanie 9.1 – wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty, poddziałanie 9.1.1 – zmniejszanie nierówności w stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej.

Działania zaplanowane na okres od 1.07.2008 do 31.05.2009, skierowane są do 15 gmin województwa dolnośląskiego:

- » powiat złotoryjski – gminy: Pielgrzymka, Zagrodno, Złotoryja,
- » powiat kamiennogórski – gminy: Kamienna Góra, Marciszów,
- » powiat jaworski – gminy: Męcinka, Mściwojów, Paszowice, Wądroże Wielkie,
- » powiat legnicki – gminy: Chojnów, Krotoszyce, Kunice, Legnickie Pole, Miłkowice, Ruja.

Główne cele projektu to:

- » podniesienie świadomości mieszkańców 15 gmin (w szczególności rodziców dzieci w wieku przedszkolnym) z obszarów wiejskich Dolnego Śląska o znaczeniu wczesnej edukacji przedszkolnej dla dalszego rozwoju dziecka,
- » podniesienie wiedzy na temat konieczności wyrównywania szans edukacyjnych dzieci na obszarach wiejskich,
- » upowszechnienie dobrych praktyk wśród rodziców małych dzieci, związanych z możliwością zakładania i finansowania alternatywnych ośrodków edukacji przedszkolnej.

Główne działania projektu to:

- » organizacja i funkcjonowanie kompleksowo wyposażonego, promocyjnego przedszkola przez 5 dni w tygodniu w każdej z 15 gmin Dolnego Śląska,
- » przeprowadzenie seminarium informacyjnego dla rodziców dzieci, na którym omówione zostaną zagadnienia związane z funkcjonowa-

niem przedszkola, sposobami jego zakładania i finansowania, korzyściami, jakie edukacja przedszkolna niesie ze sobą oraz o jej wpływie na rozwój psychofizyczny dziecka,

- » zatrudnienie wykwalifikowanego nauczyciela edukacji przedszkolnej, który będzie opiekował się dziećmi w czasie funkcjonowania przedszkola,
- » zatrudnienie psychologa dziecięcego oraz logopedy, którzy przeprowadzą badania przesiewowe dzieci, a także odbędą konsultacje z rodzicami,
- » opracowanie oraz dystrybucja broszury informacyjnej, której celem jest wyjaśnienie wielu kwestii związanych z edukacją przedszkolną, stanowiącej swoiste kompendium wiedzy na ten temat.

Drugi projekt to „**Odjazdowe przedszkole! – kampania informacyjna promująca edukację przedszkolną na obszarach Dolnego Śląska o niskiej liczbie ośrodków przedszkolnych**”, realizowany jest ze środków POKL, priorytet IX – rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach, działanie 9.1 – wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty, poddziałanie 9.1.1 – zmniejszanie nierówności w stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej.

Działania zaplanowane na okres od 1.07.2008 do 31.05.2009, skierowane są do 15 gmin województwa dolnośląskiego:

- » powiat lubański – gminy: Lubań, Olszyna, Platerówka, Siekierczyn,
- » powiat zgorzelecki – gminy: Zgorzelec, Sulików,
- » powiat bolesławiecki – gminy: Bolesławiec, Gromadka, Osiecznica, Warta Bolesławiecka,
- » powiat jeleniogórski – gminy: Janowice Wielkie, Jeżów Sudecki, Mysłakowice, Podgórzyn, Stara Kamienica.

Główne cele i działania obu projektów są bliźniacze.

Krzysztof Kaszyński

Wszystkiego co naprawdę trzeba wiedzieć, nauczyć się w przedszkolu – o tym jak żyć, co robić, jak postępować, współżyć z innymi, patrzeć, odczuwać, myśleć, marzyć i wyobrażać sobie lepszy świat.

Robert Fulghum

Przedszkole na wsi

Uczęszczanie dzieci do przedszkola powinno być zjawiskiem powszechnym. Okazuje się jednak (pokazują to prowadzone statystyki), że jak dla terenów miejskich jest to wskaźnik dość wysoki to na obszarach wiejskich niewielki procent dzieci uczęszcza do przedszkola.

Upowszechnia się świadomość znaczenia edukacji przedszkolnej i jej istotnego wpływu na rozwój i przyszłe losy człowieka.

Upowszechnia się, gdyż istnieje obecnie możliwość objęcia edukacją przedszkolną większej liczby dzieci w wieku przedszkolnym, szczególnie w środowiskach wiejskich, przez stworzenie możliwości organizowania alternatywnych form tej edukacji. Nie jest to może wystarczające dla potrzeb dziecka w tym wieku, ale na pewno stanowi to krok naprzód w kierunku zmniejszenia różnic i wyrównywania szans edukacyjnych dzieci w miastach i na obszarach wiejskich.

Organizacja pracy w przedszkolu

Psycholodzy są zgodni, że od trzeciego roku życia dziecka zaczyna się okres zwany przedszkolnym. Okres ten trwa do momentu rozpoczęcia nauki w klasie pierwszej.

Najlepszym momentem dla rozpoczęcia edukacji przedszkolnej jest ukończenie przez dziecko trzech lat. Nie oznacza to, że dzieci mające cztery lata i starsze powinny pozostać w domu. Wręcz przeciwnie. Należy zadbać o to, aby dzieci te jak najszybciej zaczęły realizować własne potrzeby rozwojowe, a przez to, co jest najważniejsze, miały możliwość osiągnięcia gotowości szkolnej. Na gotowość szkolną dzieci składają się ich osiągnięcia we wszystkich sferach rozwojowych. W literaturze przedmiotu wyróżnia się następujące sfery rozwojowe:

1. fizyczno - ruchową,
2. umysłową,
3. społeczno – moralną,
4. emocjonalną.

Dlatego celem edukacji przedszkolnej jest wspomaganie i ukierunkowywanie rozwoju dziecka zgodnie z jego wrodzonym potencjałem i możliwościami rozwojowymi w relacjach ze środowiskiem społeczno – kulturowym i przyrodniczym.

Chcąc wspomagać i ukierunkowywać rozwój dziecka w wieku przedszkolnym należy spełnić przynajmniej dwa warunki:

1. znać prawidłowości tego okresu rozwojowego,
2. prawidłowo zorganizować uczące otoczenie dziecka.

Warunek pierwszy zostanie spełniony wtedy, gdy na uczęszczające do przedszkola dzieci oddziaływać będzie kompetentna kadra pedagogiczna. I nie chodzi bynajmniej o to, aby zatrudnić tylko nauczyciela przedszkola posiadającego kwalifikacje do pracy z dziećmi w tym wieku (Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 10 września 2002 r. W sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli).

Europejskim standardem byłoby zatrudnienie dodatkowo nauczycieli specjalistów tj. psychologa i logopedę. Rola i zadania, jaką spełniają poszczególni specjaliści zostanie przedstawiona w dalszej części niniejszego opracowania. Obecnie zostaną opisane czynniki warunkujące prawidłowo zorganizowane, w grupach różnowiekowych, uczące otoczenie dziecka, aby przyjemnie i z pożytkiem spędzało czas w przedszkolu.

Organizacja grupy przedszkolnej

Przedszkola wiejskie organizowane w ramach alternatywnych form edukacji przedszkolnej to miejsce przebywania dzieci w przedziale wiekowym 3 - 5 lat, a być może i dzieci niepełnosprawnych (wtedy konieczne jest zatrudnienie także nauczyciela wspierającego – oligofrenopedagoga [nauczyciel pracujący z dziećmi z upośledzeniem umysłowym] i innych specjalistów takich jak np. surdopedagoga [nauczyciel pracujący z dziećmi z deficytem słuchu]). Mówimy wtedy o grupie mieszanej bądź integracyjnej. Powszechna jest opinia, że organizowanie grup jednorodnych wiekowo sprzyja rozwojowi dzieci. Uważa się, że praktyka ta jest dobra dla nauczyciela, gdyż

łatwo on może dostosować wymagania i program pracy dydaktyczno-wychowawczej do rozwoju dzieci. Ponadto programy dydaktyczne formułowane są dla grup jednakowych wiekowo.

Co w takim razie z dziećmi?

Jeśli chcemy traktować je podmiotowo to już w tej kwestii przedszkola wiejskie czynią to na starcie.

Struktura grupy, jej zróżnicowanie ze względu na wiek sprzyja wszechstronnemu rozwojowi dzieci. Zalety takiego rozwiązania podkreślała już Maria Montessori. (Maria Montessori - autorka systemu pedagogicznego, przeciwstawiająca się tradycyjnemu krępowaniu i ograniczaniu dziecka. Wg tego systemu dziecku należy pozostawić swobodę działania i zaakceptować potrzebę kształcenia jego zmysłów. Zadaniem osób dorosłych jest zorganizowanie takiego otoczenia, aby wesprzeć indywidualny rozwój dziecka. Potrzeby i skłonności dziecka uwidaczniają się bowiem, jeśli ma ono do swojej spontanicznej aktywności odpowiednio przygotowane otoczenie.)

Badania na temat uczenia się udowadniają, że najskuteczniej uczymy się ucząc innych (pisze o tym chociażby współcześnie prof. zw. dr hab. Edyta Gruszczyk - Psycholog i pedagog; kierownik Katedry Wspomagania Rozwoju i Edukacji Dzieci w Akademii Pedagogiki Specjalnej w Warszawie, pisze książki, artykuły, podręczniki, skrypty akademickie; tworzy własne programy nauczania, wykład, prowadzi badania naukowe, opracowuje nowe metody pracy z dziećmi; opiekuje się przedszkolami wspomagającymi rozwój umysłowy dzieci; pomaga dzieciom wolniej rozwijającym się, a także dotkniętym niepełnosprawnością.)

Różnowiekowość dzieci w grupie jest korzystna dla ich rozwoju społecznego. Coraz więcej dzieci nie ma rodzeństwa. Nie ma więc okazji do przeżywania sytuacji w rodzinie, kiedy jest najmłodsze, średnie i najstarsze. Grupa mieszana wiekowo daje taką możliwość: dziecko najpierw jest pod opieką starszego, potem staje się samodzielne a następnie odpowiedzialne za innych. Inną zaletą zróżnicowanych wiekowo grup jest adaptacja dzieci nowych. Przebiega ona wtedy znacznie lepiej. Dzieci uczęszczające wcześniej do przedszkola służą przykładem i wsparciem „nowym” dzieciom. Ponadto łatwiej nauczycielowi otoczyć opieką dzieci nowo przyjmowa-

ne do przedszkola.

Organizacja sali przedszkolnej

Planując zagospodarowanie przedszkola powinniśmy kierować się zasadą jasnego podziału przestrzeni ze względu na rodzaj i charakter wykonywanych tam czynności. Ponadto należy pamiętać o zapewnieniu dzieciom bezpieczeństwa podczas ich pobytu w przedszkolu. Dlatego przedszkole powinno posiadać miejsce do zabawy i nauki, zajęć ruchowych, pomieszczenia sanitarne a także zaplecze socjalne.

Wyposażenie sali, w której przebywają dzieci, jest uzależnione od teorii pedagogicznej realizowanej w danym przedszkolu przez nauczyciela i wynikające z niej metody pracy dydaktycznej i wychowawczej. Niezależnie jednak od preferowanych teorii pedagogicznych w sali zabaw i zajęć dzieci powinny znajdować się regały, półki, stoliki, krzeselka (dostosowane do wzrostu dzieci) tak, aby można było wydzielić kilka kątek. W praktyce pedagogicznej nazywane są stałymi kącikami zainteresowań. Wśród nich są:

- » kącik plastyczny,
- » kącik do zabawy klockami i samochodami,
- » kącik układanek i gier planszowych,
- » kącik do zabawy w dom (można go połączyć z relaksacyjnym),
- » kącik do czytania książek,
- » kącik przyrody,
- » kącik do spożywania posiłków.

Organizując tak wydzielone miejsce zabawy, należy:

- » nazwać kącik zgodnie z przeznaczeniem,
- » zgromadzić tam wszystkie przedmioty potrzebne do przewidzianych zajęć i zabaw, tak aby dzieci nie musiały potrzebnych rzeczy przynosić z innych części sali,
- » dla każdego przedmiotu przewidzianego w danym kąciku wyznaczyć stałe miejsce,
- » przedmioty ułożyć, ustawić w sposób przemyślany i czytelny dla dziecka,
- » określić zasady korzystania z kącika i konsekwentnie ich przestrzegać.

Na przestrzeni całego roku szkolnego nauczyciel przedszkola organizuje z dziećmi także inne

kąciki zainteresowań. Są to kąciki okazjonalne i wynikają najczęściej z realizowanej tematyki zajęć. I tak może pojawić się kącik sklepowy, lekarski, dworzec kolejowy, poczta oraz wiele innych. Kąciki zainteresowań te stałe i te okazjonalne są niezmiernie ważnym elementem w pracy z dziećmi. Dziecko w wieku przedszkolnym bowiem w sposób mimowolny, naturalny i przez działanie poznaje świat, zdobywa o nim wiedzę.

Organizacja zajęć w przedszkolu

Główną formą aktywności dziecka powinna być zabawa, w której odnajduje ono zaspokojenie swoich potrzeb emocjonalnych, społecznych i poznawczych. W zabawie dziecko powinno odnaleźć zadowolenie z własnych osiągnięć oraz z tego, że jest odkrywcą i badaczem. Warto podkreślić, że w zabawach dziecięcych miarą sukcesu nie jest wytwór ale aktywność dziecka. Wspomaganie rozwoju dziecka następuje przez dostarczanie mu nowych bodźców a nie „zajmowanie się” nim. Zadaniem nauczyciela jest czuwanie nad zabawą dziecka i wzbogacanie ich na miarę potrzeb i możliwości psychofizycznych dzieci szczególnie zaś wtedy, gdy w jednej grupie dziecięcej bawią się dzieci w przedziale wiekowym 3-5 lat.

Wiele miejsca w literaturze przedmiotu poświęca się organizowanym zajęciom dla całej grupy dzieci. Są to zajęcia organizowane i kierowane przez nauczyciela. Nauczyciel powinien zdawać sobie sprawę z tego, że nie może to być jedyna i najważniejsza forma pracy z dziećmi. Proces edukacyjny w grupie mieszanej przebiega w sposób ciągły przez cały okres pobytu dziecka w przedszkolu w ciągu dnia.

W różnowiekowej grupie dzieci zajęcia organizowane i kierowane przez nauczyciela powinny przebiegać nieco inaczej, chociaż ich struktura nie ulega zmianie. Różnice polegają na proponowaniu i dostarczaniu dzieciom zadań do wykonania tak, aby nikt podczas tych zajęć się nie nudził.

Pierwsza część zajęć – wprowadzenie - jest najczęściej jednakowa dla wszystkich dzieci. Są tu np. zabawy integracyjne mające na celu wyciszenie grupy i przygotowanie do ukierunkowanej aktywności. Nauczyciel, w tej części wprowadza do tematy-

ki zajęć, zaciekawia ją, śpiewa piosenkę, recytuje wiersz, czyta opowiadanie, pokazuje obrazek itp..

Część właściwą zajęcia należy dostosować do wieku i tym samym do możliwości psychofizycznych dzieci. Inne zadania wykonywać będą dzieci młodsze a inne, w tym samym czasie, dzieci starsze. Niezmiernie ważne jest wtedy, aby nauczyciel pamiętał o zasadach pedagogicznych, szczególnie stopniowania trudności oraz indywidualizacji.

Przykład:1

Dzieci młodsze układają obrazek z 3 części, a w tym czasie dzieci starsze układają obrazek złożony z 5 części.

Przykład:2

Dzieci młodsze wykonując ćwiczenia równoważne przechodzą po narysowanej lub ułożonej z szarf linii, a dzieci starsze po ławeczce.

Część końcowa – podsumowanie zajęć - jest najczęściej jednakowa dla wszystkich dzieci. Nauczycielka odnosi się do wykonywanych zadań. Bardzo ważne jest, aby każde dziecko osiągnęło sukces i tym samym było zmotywowane do dalszego działania. Dlatego miarą sukcesu dziecka szczególnie młodszego lub „słabszego” jest docenienie wkładu pracy a nie sam jej wytwór.

Organizując zajęcia dla całej grupy dzieci trzeba również pamiętać o założeniach metodycznych dotyczących czasu ich trwania dla każdej grupy wiekowej. Metodyka pracy w przedszkolu zakłada 15 – 20 minut dla dzieci młodszych oraz 25 – 30 minut dla dzieci starszych.

Dobrym rozwiązaniem w grupach różnowiekowych jest stosowanie przez nauczycielkę aktywnych metod pracy. Metody aktywne są niezastąpione w pracy z małymi dziećmi bo tutaj nie nauczyciel uczy dziecko, ono uczy się samo. Nauczyciel tylko odpowiada na pytania dziecka, dostarcza mu potrzebnych pomocy i materiałów, a kiedy potrzeba pokazuje jak się coś robi. Nie sposób, w tak wąskim opracowaniu, opisać walorów poszczególnych metod a nawet wymienić ich wszystkich. Wśród aktywnych metod pracy są np:

- » Pedagogika M. Montessorii,
- » Edukacja matematyczna, E. Gruszczyk-Kolczyńskiej,
- » Kinezylogia edukacyjna, P. Dennisona,
- » Ruch rozwijający, V. Sherborne - rozwija sferę społeczno,
- » Program Zabawy fundamentalne, G. Dryden, C. Rose,
- » Pedagogika zabawy wg Klanza ,
- » Metoda Dobrego Startu, M. Bogdanowicz.

Stosowanie aktywnych metod pracy lub ich elementów prowadzi do wszechstronnego rozwoju dzieci poprzez: stymulację mózgu, naukę poprzez

zmysły, rozwijanie ośmiu rodzajów inteligencji: – językowej, matematyczno – logicznej, wizualno – przestrzennej, muzycznej, interpersonalnej, intrapersonalnej, ruchowej i przyrodniczej.

Kolejnym rodzajem zajęć w pracy przedszkola są zabawy i zajęcia w małych grupach dzieci. Ta forma zajęć jest bardzo korzystna w pracy z dziećmi w grupach różnowiekowych.

Nauczycielowi łatwiej wokół siebie zgroma-

dzić kilkoro zainteresowanych dzieci niż całą grupę a także indywidualizować pracę dzieci. Liczbę uczestników takiego zajęcia można też „regulować” ograniczając liczbę miejsc, np zorganizować je przy małym stoliku. Podczas tego rodzaju zajęć dzieci wymieniają się i każde może w nich uczestniczyć. Szybciej wtedy można dostrzec dzieci mające trudności i skuteczniej im pomóc.

Inicjatorami zajęć w małej grupie są też same dzieci. Organizują zabawy tematyczne, budowanie z klocków, gry planszowe itp.. Taka działalność dzieci pozwala im na rozwijanie umiejętności społecznych, uczenie się od innych dzieci. Nauczyciel może w tym czasie przyglądać się aktywności dzieci czy zachęcać do poszukiwań innych rozwiązań.

Jeszcze inną formą pracy w przedszkolu są zajęcia indywidualne dzieci. Są to zarówno te sytuacje, w których dziecko pracuje z nauczycielem, jak i te kiedy wykonuje coś samotnie. W pierwszym przypadku nauczyciel pełni funkcję instruktora. Jest to okazja do stymulowania opóźnionych i korygowania zaburzonych funkcji psychomotorycznych dziecka, jak też nawiązanie z nim bliższego kontaktu. Nauczyciel obserwując dziecko, zna jego ewentualne trudności i podczas zajęć indywidualnych może do nich wrócić. W drugim przypadku dziecko nie absorbuje nauczyciela, ale też bardzo nie lubi gdy mu się przeszkadza. Ten rodzaj aktywności dziecka powinien być szczególnie chroniony i doceniany. Ćwiczy nie tylko sprawności manualne i umysłowe, ale też koncentrację uwagi, wytrwałość, pomysłowość i wiele innych.

Dokonując przeglądu organizacyjnych form pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym należy podkreślić, że one wszystkie przeplatają się w czasie pobytu dziecka w ciągu dnia a ich zadanie to głównie zaspokajanie dziecięcych potrzeb.

Pisząc o organizacji zajęć w przedszkolu warto podkreślić również znaczenie zajęć dodatkowych. Wśród nich są np. zajęcia rytmiczno-taneczne prowadzone przez instruktora tańca, nauka języków obcych np. języka angielskiego, audycje muzyczne, spektakle teatralne i te ostatnie nie tylko na terenie przedszkola ale również w formie wyjazdów do pobliskich teatrów. Zajęcia religii oraz inne w zależności od potrzeb i możliwości organizacyjnych.

Współpraca z rodzicami

Kończąc rozważenia na temat pracy w grupach różnowiekowych nie wolno pominąć współpracy przedszkola z rodzicami wychowanków. Dobra współpraca nauczyciela z rodzicami, wzajemna akceptacja i zrozumienie procentują w efektach oddziaływań wychowawczo – dydaktycznych. W poszukiwaniu najlepszych form współpracy należy uwzględnić pełne prawo rodziców do współdecydowania o kierunkach pracy przedszkola. Powinny być one najkorzystniejsze z punktu widzenia potrzeb dzieci w zakresie poznawania świata i przeżywania wartości. Podstawowym warunkiem w organizowaniu jak najlepszej współpracy jest poznanie dzieci oraz ich środowiska rodzinnego. Odbywa się to najczęściej przy okazji realizowania różnych form współpracy z rodzicami. Na uwagę zasługują np. organizowanie uroczystości przedszkolnych, zajęć pokazowych, dni otwartych czy wspólne z rodzicami dzieci spacer i wycieczki.

Pomoc rodziców – szczególnie matek jest niezastąpiona, bo sprawdza się w, już istniejących na terenie kraju, przedszkolach organizowanych w ramach alternatywnych form tej edukacji.

Rola psychologa

Rozporządzenie MENiS z dnia 7 stycznia 2003 roku Dz. U. z 2003 r. Nr 11, poz. 114) w sprawie udzielania i organizowania pomocy psychologiczno - pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach określa ogólne zasady funkcjonowania pomocy psychologicznej w placówkach oświatowych.

Kierując się treścią rozporządzenia można powiedzieć, że pomoc psychologiczno-pedagogiczna w przedszkolu powinna polegać na:

- » rozpoznawaniu indywidualnych możliwości i zaburzeń rozwojowych dzieci przedszkolnych,
- » wspieraniu środowiska wychowawczego dziecka, udzielaniu pomocy w rozwiązywaniu problemów wychowawczych,
- » rozwijaniu umiejętności wychowawczych rodziców i nauczycieli,
- » wspieraniu rodziców i nauczycieli w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych dzieci,
- » działalności profilaktycznej (profilaktyka może dotyczyć zapobiegania niepowodzeniom

szkolnym, jak i problemom emocjonalnym i wychowawczym).

Pomoc psychologiczną organizuje się dla dzieci, ich rodziców oraz nauczycieli. W stosunku do dzieci pomoc ta udzielana może być na wniosek rodziców, nauczycielki, logopedy czy poradni specjalistycznej. Należy pamiętać o tym, że pomoc ta jest dobrowolna i nieodpłatna. W praktyce oznacza to, że o korzystaniu, przez dziecko, z usług psychologa decyduje wyłącznie rodzic. To on wyraża zgodę, lub nie na badanie swojego dziecka czy prowadzenie zajęć terapeutycznych.

Rolą psychologa w przedszkolu jest określenie, czy dane reakcje i zachowania dziecka są prawidłowe dla jego wieku i sytuacji, czy raczej powinny niepokoić dorosłych. Czy wystarczy niewielka pomoc w zakresie działań wychowawczych, aby uzyskać poprawę funkcjonowania dziecka, czy może potrzebna jest inna pomoc specjalistyczna. Zadaniem psychologa jest więc:

- » rozpoznawać, diagnozować i korygować dysharmonie rozwojowe dzieci,
- » wspierać mocne strony dziecka,
- » koordynować prace wychowawczą rodziców i nauczycieli,
- » samodzielnie lub we współpracy z pedago-

giem czy nauczycielem opracowywać opinie psychologiczne na temat zaobserwowanego funkcjonowania dziecka,

- » wspierać rodziców mających kłopoty z wychowaniem dziecka,
- » podpowiadać rodzicom, gdzie mogą uzyskać pomoc specjalistyczną,
- » współpracować z nauczycielami w zakresie rozwiązywania problemów edukacyjnych i wychowawczych,
- » rozpoznawać potrzeby edukacyjne dziecka.

W przypadku grup integracyjnych, gdy w oddziale dziecięcym są dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych psycholog zajmuje się funkcjonowaniem tych dzieci oraz koordynuje realizację zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego.

Rola logopedy

Prawidłowe kształtowanie się i rozwój mowy dziecka stanowią podstawę formowania się jego osobowości. Rozumienie mowy pozwala dziecku poznać otaczający je świat, zaś mówienie umożliwia mu wyrażanie swoich życzeń, pragnień, uczuć, doświadczeń, przeżyć, spostrzeżeń. Jeśli proces rozwoju mowy dziecka przebiega prawidłowo, to proces myślenia dziecka nie jest zakłócony, z uwagi na to, że zjawiska te są ze sobą ściśle powiązane. Dziecko przekraczając próg przedszkola zwykle ma opanowane podstawy systemu swojego języka. Rozumie wypowiedzi, które są do niego kierowane, używa w mowie czynnej określonego zasobu słów. W ciągu okresu przedszkolnego poszerza swój słownik, coraz sprawniej operuje regułami fonetycznymi, potrafi wypowiadać się coraz dłuższymi zdaniami, bardziej poprawnymi pod względem struktury gramatycznej. Często jednak zachodzi potrzeba ingerencji i specjalistycznej pomocy logopedy. Cytowane wcześniej rozporządzenie umożliwia zatrudnianie w placówkach oświatowych, w tym w przedszkolach, nauczycieli logopedów. Logopeda zajmuje się:

- » diagnozowaniem rozwoju mowy dziecka,
- » opracowywaniem najbardziej korzystnych dla dziecka sposobów usprawniania aparatu mowy oraz mowy,
- » wyrównywaniem opóźnień w rozwoju mowy,
- » organizowaniem działalności korekcyjnej i te-

rapeutycznej dla dzieci z wadami mowy,
» współpracą z rodzicami dzieci, nauczycielką oraz z poradniami specjalistycznymi.

Zdarza się, że do grupy przedszkolnej, integracyjnej trafia dziecko z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego z uwagi na niedosłuch. Wymaga ono wtedy specjalnych oddziaływań terapeutycznych, nieco innej organizacji form i metod pracy. Chcąc zapewnić takiemu dziecku najbardziej optymalne warunki rozwoju należy zatrudnić surdologopedę.

Rola fizjoterapeuty

Zdrowie fizyczne i psychiczne jest niezbędnym czynnikiem warunkującym prawidłowe funkcjonowanie człowieka. Coraz częściej do przedszkoli przyjmowane są dzieci niepełnosprawne z różnymi deficytami rozwojowymi m. in. w zakresie narządu ruchu. Lecznicze usprawnianie to całokształt postępowania w odniesieniu do osób chorych i niepełnosprawnych, które ma na celu przywrócenie im jak największej sprawności fizycznej i psychicznej, a tym samym zdolności do pracy i oraz czynnego udziału w życiu społecznym. Nie bez znaczenia jest czas, w którym rozpocznie się ten proces. Najlepsze wyniki osiąga się, gdy usprawnianie rozpoczyna się jak najwcześniej. Dlatego konieczne jest, zatrudnianie fizjoterapeutów w przedszkolach – oddziałach integracyjnych. Ich rola polega na usprawnianiu ruchowym dzieci niepełnosprawnych. Ruch jako środek leczniczy (kinezyterapia) ma zdolność oddziaływania na wszystkie narządy dziecka. Głównym wskazaniem do zastosowania ruchu jako środka leczniczego jest stwierdzenie upośledzenia sprawności fizycznej dziecka. Pomocniczymi środkami w leczeniu usprawniającym może być w przedszkolu także fizykoterapia Np hydroterapia, światłoterapia czy masaż. Zadaniem fizjoterapeuty jest zatem przywrócenie pełnej sprawności fizycznej, jeśli jest to możliwe w danym schorzeniu lub maksymalnej sprawności fizycznej w przypadkach schorzeń przewlekłych i pozostawiających pewne zmiany nieodwracalne.

Barbara Kowal

Jak założyć i prowadzić przedszkole?

Dane Eurostatu pokazują, że w Polsce tylko 45 proc. czterolatków chodzi do przedszkola. W Europie ten odsetek wynosi 85 proc.

Pierwsze lata życia dziecka to złoty okres jego rozwoju. Większość wrodzonych umiejętności dziecka rozwija się intensywnie w wieku przedszkolnym. Dlatego działania edukacyjne, pobudzanie rozwoju intelektualnego i społecznego dziecka, przynoszą najlepsze rezultaty właśnie w tym czasie. Jest to także najlepszy okres na zapobieganie ewentualnym późniejszym trudnościom w nauce – na niwelowanie dysharmonii i zaburzeń rozwojowych, wyrównywanie zaniedbań środowiskowych. Powody, dla których warto realizować wczesną edukację przedszkolną dzieci, mają charakter fundamentalny:

- » znacząca część możliwości intelektualnych człowieka kształtuje się w pierwszych latach życia,
- » wczesna edukacja najefektywniej pomaga wyrównywać szanse edukacyjne dzieci, zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- » umiejętności, które małe dzieci wyniosą z przedszkola, zaowocują w szkole – dzieci będą osiągać lepsze wyniki nauczania,
- » uczestnictwo w grupie przedszkolnej stwarza, zwłaszcza jednakom, szczególną okazję do rozwijania dojrzałości emocjonalnej – zgoda na dłuższe rozstanie z bliską osobą, akceptacja oczekiwania na swoją kolej, pokonywanie niepowodzeń, respektowanie poleceń, rozwijanie samodzielności; jednocześnie pozwala na budowanie pozytywnych relacji między rodziną a światem zewnętrznym,
- » grupa rówieśnicza i nawiązywane w niej pod kierunkiem nauczyciela relacje stanowią bardzo sprzyjające środowisko do rozwoju umiejętności językowych – wzbogacanie zasobu słów i jasne formułowanie swych myśli,
- » wychowanie przedszkolne jest niezwykle cenną okazją do nabywania doświadczeń w trakcie zabawy, która jest dla dzieci intensywnym procesem uczenia się,
- » wychowanie przedszkolne pozwala wzbogacić

wartości i doświadczenia wyniesione z domu o doświadczenia rówieśników,

- » obecność dziecka w grupie przedszkolnej stwarza nauczycielom okazję do jego profesjonalnej obserwacji i ewentualnego zauważenia niepokojących zachowań czy niedostat-

ku podstawowych umiejętności – nauczyciel może rozwijać i korygować zaburzone funkcje dziecka,

- » w przedszkolu można skutecznie kształtować gotowość dziecka do nauki szkolnej, przygotować do uczenia się przez całe życie i przez to zapewnić mu lepsze szanse edukacyjne,
- » inwestycja w edukację przedszkolną to inwestycja w przyszłość społeczeństwa – lepiej wykształcone społeczeństwo to lepsza sytuacja gospodarcza i mniejsze obciążenia społeczne.

Analizując wszystkie te czynniki możemy wskazać 5 głównych powodów, dla których warto pamiętać o wczesnej edukacji dzieci:

1. znacząca część możliwości intelektualnych człowieka kształtuje się do czwartego roku życia,
2. wczesna edukacja najefektywniej pomaga wyrównywać szanse edukacyjne dzieci ze wsi i małych ośrodków,
3. umiejętności, które małe dzieci wyniosą z przedszkola, zapoczątkują w szkole - dzieci będą się lepiej uczyć,
4. inwestycja w edukację przedszkolną zwraca się w przyszłości - lepiej wykształcone społeczeństwo to większe wpływy z podatków oraz mniejsze koszty pomocy społecznej,

5. na wczesnej edukacji korzystają:
- » **dzieci** - daje im ona szansę lepszego startu w życiu,
 - » **rodzice** - ich dziecko otrzyma takie możliwości rozwoju, których często sami nie mogą mu zapewnić,
 - » **nauczyciele** - upowszechnianie edukacji przedszkolnej pozwala na tworzenie nowych miejsc pracy,
 - » **szkoła** - im lepiej dzieci są przygotowane do rozpoczęcia nauki w przedszkolu, tym lepsze efekty uzyskuje szkoła,
 - » **samorząd terytorialny** - wczesna edukacja to niezbędna inwestycja w rozwój zasobów ludzkich gminy.

Wychowanie przedszkolne, zgodnie z art. 14 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty jest ofertą edukacyjną dla dzieci w wieku obecnie 3-6 lat (po obniżeniu obowiązku szkolnego dla dzieci w wieku 3-5 lat), a jego podstawową formą organizacyjną jest przedszkole. Są jednak miejsca w Polsce, w których z przyczyn ekonomicznych lub demograficznych utworzenie „tradycyjnego” przedszkola nie jest możliwe, bądź też jest znacznie utrudnione. Wychodząc naprzeciw społecznemu zapotrzebowaniu Minister Edukacji Narodowej rozporządzeniem z dnia 10 stycznia 2008 r. w sprawie rodzajów innych form wychowania przedszkolnego, warunków tworzenia i organizowania tych form oraz sposobu ich działania umożliwił tworzenie punktów i zespołów wychowania przedszkolnego.

Zgodnie z obowiązującym w Polsce prawem, prowadzenie przedszkoli jest zadaniem własnym samorządów - oznacza to, że utrzymanie placówek oraz wynagrodzenia nauczycieli tam pracujących finansowane są ze środków własnych samorządów. Ograniczenia finansowe gmin doprowadziły do zamknięcia pomiędzy 1990, a 2001 r. ponad 30 proc. przedszkoli, większość z nich to były przedszkola w małych miejscowościach i na wsiach.

Od kilku lat w Polsce, głównie dzięki środkom z Unii Europejskiej, tworzone są małe wiejskie przedszkola. Obecnie jest ich około 800, uczęszcza do nich około 9 tys. dzieci.

Nowelizacja ustawy o systemie oświaty z 2007 r. usankcjonowała prawnie istnienie małych przedszkoli (szczegółowe rozporządzenie podpisała w styczniu 2008 minister edukacji narodowej Katarzyna Hall). Zgodnie z ustawą możliwe jest tworzenie, obok tradycyjnych przedszkoli i małych przedszkoli, placówek alternatywnych np. zespołów wychowania przedszkolnego i punktów przedszkolnych.

W zespole wychowania przedszkolnego zajęcia mogą być prowadzone tylko w niektóre wybrane robocze dni tygodnia, natomiast w punkcie przedszkolnym - przez wszystkie robocze dni w tygodniu. Minimalny dzienny wymiar zajęć wynosi 3 godziny, a tygodniowy - 12 godzin. Dotyczy to zarówno zespołu wychowania przedszkolnego, jak i punktu przedszkolnego. W alternatywnych przedszkolach zatrudnieni muszą być wykwalifikowani pedagodzy, ale pozostałe wymagania, np. lokalowe, są mniej rygorystyczne niż dla tradycyjnych przedszkoli. W placówkach tych podstawy programowe wychowania i nauczania mogą być realizowane w całości lub w części. Zajęcia - zarówno w zespole wychowania przedszkolnego, jak i w punkcie przedszkolnym - są organizowane w grupach liczących od 3 do 25 dzieci.

Punkty przedszkolne i zespoły wychowania przedszkolnego mogą być zakładane przez:

- » gminę,
- » osobę prawną,
- » osobę fizyczną (każdy dorosły obywatel, nie musi sam mieć wykształcenia pedagogicznego, ale wtedy musi zatrudnić nauczyciela, posiadającego kwalifikacje do pracy w przed-

szkolu).

Nowe rozwiązania organizacyjne przewidują również rozszerzenie funkcji tradycyjnego przedszkola do roli bazy dla gminnego centrum edukacji małego dziecka. Istniejące przedszkole, wraz z zespołami wychowania przedszkolnego, bądź też punktami przedszkolnymi, mogą tworzyć sieć i stanowić lokalne centrum, pełniące wielorakie funkcje edukacyjne, kulturalne, integracji i pomocy środowiskowej na rzecz wspierania rozwoju małego dziecka i jego rodziny. Kilkanaście punktów przedszkolnych,

działających w sieci, może korzystać z pracy jednego, wspólnego logopedy, psychologa czy innych potrzebnych specjalistów. Jeden nauczyciel może pracować w dwóch zespołach wychowania przedszkolnego, zlokalizowanych w niewielkiej odległości od siebie. „Tradycyjne” przedszkola powinny, po uzupełnieniu ich sieci innymi formami wychowania przedszkolnego, stać się bazą do prowadzenia spójnej, perspektywicznej polityki oświatowej gminy w zakresie wczesnej edukacji.

Organizowanie wychowania przedszkolnego od kilkunastu lat jest zadaniem własnym gminy, finansowanym z jej dochodów własnych. Prowadzenie przez osobę fizyczną oraz osobę prawną niebędącą jednostką samorządu terytorialnego zespołu wychowania przedszkolnego lub punktu przedszkolnego jest dofinansowywane ze środków publicznych w formie dotacji z budżetu gminy.

Edukacja przedszkolna dołączyła do grupy konkurujących ze sobą o środki zadań, które gminy muszą finansować, na równi na przykład z drogami lub wodociągami. Klasyczne przedszkole, z oddziałami dla trzy-, cztero- i pięcioletków, czynne

osiem godzin dziennie, jest drogą formą edukacyjną. Również dlatego, że łączy ono w sobie dwie funkcje – edukacyjną i opiekuńczą. W przedszkolach dzieci dostają posiłek, muszą mieć odpowiednie warunki do odpoczynku. Do tego musi być zatrudniony personel pomocniczy, trzeba zorganizować jakąś formę żywienia, oddzielną placówkę spełniającą surowe normy higieny i bezpieczeństwa. Bardzo długo instytucje wczesnej edukacji traktowane były przede wszystkim jako instytucje opiekuńcze, „przechwalnie dla dzieci”, by rodzice mogli pracować w pełnym wymiarze godzin. A warto zauważyć, że funkcja opiekuńcza, którą pełnią w Polsce przedszkola, nie zawsze jest potrzebna – jeśli dzieckiem zająć mogą się dziadkowie albo rodzice, nie pracujący na pełnych etatach (na wsi często tak jest). W alternatywnych formach wczesnej edukacji nacisk położony jest na zajęcia edukacyjne, nastawione na rozwój podstawowych umiejętności dziecka.

Idea utworzenia Ośrodków Przeszkolnych może pochodzić z różnych źródeł, jednak bez względu na to trzeba podjąć wiele działań by takie ośrodki mogły powstać.

Jaka wiedza jest niezbędna by założyć przedszkole

Podjęcie decyzji i działania zmierzające do stworzenia Ośrodków Przeszkolnych, należy mieć pewność, że w danym rejonie jest wystarczająca liczba dzieci, a do tego potrzebna jest konkretna wiedza nt.:

1. diagnozy demograficznej,
2. sposobu rejestracji i finansowania Ośrodków,
3. promocji idei.

Diagnoza demograficzna

Jakie informacje powinna zawierać analiza demograficzna:

1. ile jest dzieci w wieku od 3 do 5 lat w naszej gminie;
2. ile dzieci w tym wieku uczęszcza do przedszkola (o ile takowe istnieje);
3. ile dzieci w wieku 3-5 lat będzie w naszej gminie za dwa-trzy lata;
4. jak rozmieszczone są dzieci, które mogłyby

- uczęszczać do Ośrodków Przedszkolnych;
5. czy są obszary w regionie, gdzie jest wystarczająca liczba dzieci (10-15), żeby stworzyć Ośrodki Przedszkolne.

Jak można prowadzić przedszkola

1. Poza systemem oświaty – jako działalność kulturalna, wychowawcza, profilaktyczna lub socjalna gminy. W takim przypadku Ośrodki Przedszkolne finansowane są ze środków własnych gminy (na kulturę, pomoc społeczną).
2. Jako projekt finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Jeśli gmina lub organizacja pozarządowa złoży projekt w konkursie i otrzyma dofinansowanie bądź zostanie objęta projektem realizowanym przez inną instytucję działającą na szerszą skalę.
3. Od 1 stycznia 2008 roku można prowadzić Ośrodki Przedszkolne jako „inną formę wychowania przedszkolnego“, na podstawie ustawy o systemie oświaty (nowelizacja z dnia 7 września 2007 roku). W takim przypadku Ośrodki Przedszkolne stają się jedną z placówek oświatowych gminy.

W zależności od potrzeb, sytuacji i dostępności środków zewnętrznych, władze gminy muszą się zdecydować, która ścieżka finansowo-organizacyjna jest dla gminy najlepsza.

Rejestracja przedszkola

System oświaty w Polsce umożliwia zakładanie placówek przedszkolnych zarówno publicznych jak i niepublicznych podmiotom takim jak: fundacje, osoby fizyczne, jednostki samorządu terytorialnego oraz przez inne osoby prawne.

Aby założyć Przedszkole Niepubliczne należy złożyć odpowiedni wniosek do Urzędu Miasta lub Gminy, oraz podanie o dotację na następny rok (do 30 września każdego roku).

Osoba zakładająca przedszkole niepubliczne może korzystać z rozporządzenia MEN z dnia 21 maja 2001r. o ramowym statucie przedszkola publicznego, ale powinna uwzględnić specyfikę własnej placówki.

Komplet wymaganych dokumentów składa się przy zgłoszeniu przedszkola do ewidencji w urzędzie miasta lub gminy, w której przedszkole będzie

funkcjonowało. Zgłoszenie do ewidencji powinno zawierać:

- » oznaczenie osoby zamierzającej prowadzić przedszkole niepubliczne, jej miejsca zamieszkania,
- » oznaczenie rodzaju przedszkola oraz datę rozpoczęcia jego funkcjonowania,
- » wskazanie miejsca prowadzenia przedszkola i warunków lokalowych zapewniających bezpieczne i higieniczne warunki osobom przebywającym na jego terenie, zgodnie z odrębnymi przepisami,
- » statut przedszkola,
- » dane dotyczące kwalifikacji pracowników pedagogicznych i dyrektora, przewidzianych do zatrudnienia w przedszkolu niepublicznym.

Status przedszkola powinien określać:

- » nazwę, przedszkola oraz jego zadania,
- » dane osoby prowadzącej przedszkole,
- » organy przedszkola oraz zakres ich zadań,
- » organizację przedszkola,
- » prawa i obowiązki pracowników przedszkola oraz dzieci w tym przypadki, w których dziecko może zostać skreślone z listy wychowanków przedszkola,
- » sposób uzyskiwania środków finansowych na działalność przedszkola,
- » zasady przyjmowania dzieci do przedszkola

Po pozytywnym rozpatrzeniu dokumentacji Urząd miasta lub gminy wydaje zaświadczenie o wpisie do ewidencji osobie zainteresowanej i przesyła do wiadomości stosownego Kuratorium Oświaty, wyrażając tym samym zgodę na otwarcie i funkcjonowanie przedszkola.

Również stowarzyszenia mogą zakładać przedszkola niepubliczne, tylko w tym przypadku jest warunek taki, że aby stowarzyszenie powstało musi być co najmniej 15 osób. Stowarzyszenie może działać samodzielnie, lub dołączyć się do istniejącej organizacji lokalnej. Zakładając Stowarzyszenie nie musimy posiadać żadnych środków finansowych, stanowiących wkład własny.

Zadaniem stowarzyszenia jest przede wszystkim powołanie dyrektora, który będzie zarządzał przedszkolem. Dyrektor wybierze kadrę nauczycielską, co ze względu na charakter przedszkola i małe

środowisko, w którym przedszkole będzie funkcjonowało może okazać się kłopotliwe i trzeba dużo wcześniej przed założeniem stowarzyszenia rozpocząć poszukiwania odpowiedniej osoby bądź osób posiadających odpowiednie kwalifikacje do pracy w przedszkolu niepublicznym.

Stowarzyszenie musi posiadać statut, w którym zapisane jest, że zamierza prowadzić przedszkole niepubliczne. Poza tym statut stowarzyszenia powinien zawierać:

1. nazwę stowarzyszenia – musi się ona odróżniać od innych stowarzyszeń i organizacji, nie może zawierać nazw zastrzeżonych np.: bank, spółka itd.,
2. siedzibę i teren działania – wskazanie miejscowości, w której funkcjonuje stowarzyszenie, siedziba powinna znajdować się na terenie Polski,
3. cele i sposoby ich realizacji,
4. członkowie stowarzyszenia,
5. organy stowarzyszenia - najwyższą władzą stowarzyszenia jest walne zebranie członków, które powołuje zarząd i organy kontroli wewnętrznej,
6. sposób reprezentacji – określenie kto reprezentuje stowarzyszenie, zwykle jest to członek zarządu,
7. źródła finansowania i składki członkowskie – statut musi zawierać informacje o źródłach finansowania oraz o składkach członkowskich, określając ich wielkość,
8. zmiany statutu – podejmowane są przez walne zebranie, uzyskawszy 2/3 głosów,
9. rozwiązanie stowarzyszenia – statut określa tryb rozwiązywania stowarzyszenia. Podstawą rozwiązania jest uchwała, którą ustanawia walne zgromadzenie.

Organem zakładającym przedszkole może być również Fundacja. W tym przypadku, założyć Fundację może mniejsza liczba osób, jednak wymagane jest posiadanie pewnego majątku (funduszu założycielskiego), który umożliwiłby realizację celów statutowych. Statut to akt prawny regulujący zadania, strukturę organizacyjną i sposób działania podmiotu, określa wewnętrzną organizację, cele istnienia, tryb

działania i podobne zagadnienia ustrojowe danego podmiotu prawa. Statut Fundacji powinien zawierać następujące informacje:

1. nazwę Fundacji – w nazwie nie trzeba używać słowa „Fundacja”, są też nazwy zastrzeżone takie jak: bank, spółka itd., których nie można używać w nazwie,
2. siedzibę Fundacji – w statucie wpisuje się tylko nazwę miejscowości, w której mieści się siedziba organizacji. Nie praktycznym jest wpisywanie dokładnego adresu Fundacji, ponieważ w przypadku zmiany siedziby trzeba by było zmieniać dane w statucie, zgłosić to w Krajowym Rejestrze Sądowym i pokryć kosz-

- ty z tego tytułu. W przypadku gdy siedzibą Fundacji jest lokal – mieszkanie prywatne, właściciel zawiera z Fundacją umowę użyczenia lokalu,
3. majątek Fundacji – majątek początkowy to nie tylko pieniądze, mogą to być również papiery wartościowe, samochód, nieruchomości itd. Informacje o tym jaka jest wysokość majątku określa się w akcie notarialnym,
4. cele Fundacji – to informacje o tym, po co została powołana Fundacja, na co został przeznaczony majątek założycielski, co może robić, komu i w jaki sposób pomaga, oraz na jakich obszarach działa,
5. sposoby realizacji celów statutowych,
6. informacje o władzach – informacja o zarządzie, sposób jego wyboru, kompetencje i tryb pracy,
7. sposób reprezentowania Fundacji oraz zaciągania zobowiązań majątkowych – to informa-

cje kto może w imieniu Fundacji podpisywać umowy, otwierać rachunki bankowe, przyjmować darowizny itd.

Statut może również zawierać:

1. informację o władzach innych niż zarząd,
2. informację o tym kto może zmienić statut,
3. informację o tym, czy dopuszcza się możliwość połączenia z inną Fundacją,
4. sposób likwidacji Fundacji i przeznaczenie jej majątku,
5. informację jaki minister sprawuje nadzór nad Fundacją,
6. informację, czy przewidziana jest działalność gospodarcza,
7. postanowienia ogólne.

W przypadku, gdy Fundacja zamierza założyć przedszkole niepubliczne musi zawierać odpowiedni zapis w statucie, zezwalający na prowadzenie przedszkola.

Najnowsze i najważniejsze dokumenty, na których należy opierać się chcąc założyć przedszkole to: Nowelizacja ustawy o systemie oświaty z dnia 7 września 1991r., oraz rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 stycznia 2008 roku w sprawie rodzajów innych form wychowania przedszkolnego, warunków tworzenia i organizowania tych form oraz sposobu ich działania.

W myśl rozporządzenia:

α1

1. Wychowanie przedszkolne może być prowadzone w następujących, innych niż przedszkola i oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych formach:
 - a) zespołach wychowania przedszkolnego, zwanych dalej „zespołami”, w których zajęcia są prowadzone w niektóre dni tygodnia;
 - b) punktach przedszkolnych, zwanych dalej „punktami”, w których zajęcia są prowadzone przez cały rok szkolny, z wyjątkiem przerw ustalonych przez organ prowadzący.
2. Zajęcia wychowania przedszkolnego w zespołach i punktach mogą być prowadzone w grupach liczących od 3 do 25 dzieci.

§2

Organ prowadzący zespół lub punkt ustala jego organizację określając w szczególności:

1. nazwę zespołu lub punktu i miejsce jego prowadzenia;
2. cele i zadania zespołu lub punktu oraz sposób ich realizacji, z uwzględnieniem wspomagania indywidualnego rozwoju dziecka oraz wspomagania rodziny w wychowaniu dziecka i przygotowaniu go do nauki w szkole, a w przypadku dzieci niepełnosprawnych – ze szczególnym uwzględnieniem rodzaju i stopnia niepełnosprawności;
3. dzienny wymiar godzin zajęć w zespole lub punkcie, w tym wymiar godzin zajęć przeznaczonych na realizację podstawy programowej wychowania przedszkolnego lub wybranych części tej podstawy, a w przypadku zespołu również dnia tygodnia, w których są prowadzone zajęcia;
4. warunki przyjmowania dzieci na zajęcia w zespole lub punkcie.;
5. prawa i obowiązki wychowawców zespołu lub punktu, w tym:
 - a) warunki pobytu dzieci w zespole lub punkcie zapewniające im bezpieczeństwo,
 - b) przypadki, w których organ prowadzący może skreślić dziecko z listy wychowanków zespołu lub punktu;
6. sposób sprawowania opieki nad dziećmi w czasie zajęć;
7. warunki przyprowadzania dzieci na zajęcia i odbierania z nich przez rodziców (prawnych opiekunów) lub upoważnioną przez nich osobę zapewniającą dziecku pełne bezpieczeństwo;
8. warunki organizowania zajęć dodatkowych, wykraczających poza zakres podstawy programowej wychowania przedszkolnego;
9. terminy przerw w pracy zespołu lub punktu;
10. zakres zadań nauczycieli prowadzących zajęcia w zespole lub punkcie, związanych z:
 - a) współdziałaniem z rodzicami (prawnymi opiekunami) w sprawach wychowania i nauczania dzieci, z uwzględnieniem prawa rodziców (prawnych opiekunów) do znajomości treści zawartych w programie wychowania przedszkolnego realizowanym

w zespole lub punkcie oraz uzyskiwania informacji dotyczących dziecka, jego zachowania i rozwoju,

- b) zachowaniem właściwej jakości pracy wychowawczo-dydaktycznej,
- c) prowadzeniem obserwacji pedagogicznych mających na celu poznanie i zabezpieczenie potrzeb rozwojowych dzieci oraz dokumentowaniem tych obserwacji,
- d) współpracą ze specjalistami świadczącymi dzieciom pomoc psychologiczno-pedagogiczną lub opiekę zdrowotną.

3

1. Minimalny dzienny wymiar godzin zajęć wychowania przedszkolnego prowadzonych w zespole lub punkcie, w czasie których jest realizowana podstawa programowa wychowania przedszkolnego lub wybrane części tej podstawy wynosi 3 godziny
2. Minimalny tygodniowy wymiar godzin zajęć, o których mowa w ust. 1, wynosi 12 godzin.

Zaplecze techniczne przedszkola

Osoby zainteresowane założeniem przedszkola niepublicznego powinny posiadać odpowiedni lokal, zapewniający bezpieczne i higieniczne warunki dzieciom i pracownikom, przebywającym na jego terenie. W związku z tym wymagane są opinie Stacji Sanitarnej – Epidemiologicznej, Straży Pożarnej oraz architekta z Urzędu Dzielnicy lub Gminy.

Wymagania Sanepidu dotyczą: powierzchni przedszkola, wyposażenia łazienek i wc, oświetlenia, jakości wody itd. Wymagania Straży Pożarnej: wyposażenie przedszkola w gaśnice, oznaczenie drogi ewakuacji, zabezpieczenia gniazdek itd. Przepisy budowlane reguluje Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z 12 kwietnia 2002 roku w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki. „Oto najważniejsze przepisy dotyczące przedszkoli zawarte w rozporządzeniu ministra infrastruktury z 12 kwietnia 2002:

- » Pomieszczenia przeznaczone do zbiorowego przebywania dzieci w żłobku, przedszkolu i szkole powinny mieć zapewniony czas nasto-

necznienia co najmniej 3 godziny w dniach równonocny (21 marca i 21 września) w godzinach od 8.00-16.00 (§60.1);

- » Wysokość pomieszczeń powinna wynosić co najmniej 3 m (§ 72.1);
- » Poziom podłogi powinien znajdować się co najmniej 0,3 m powyżej terenu urządzonego przy budynku (§ 73.2);
- » Ustępy dla dzieci w żłobkach i przedszkolach nie wymagają oddzielenia w oddzielnych kabinach (§ 85.2);
- » Budynek, który ze względu na swoje przeznaczenie wymaga ogrzewania, powinien być wyposażony w instalację grzewczą lub inne urządzenia grzewcze, niebędące piecami, trzonami kuchennymi lub kominkami. Dopuszcza się stosowanie pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe w budynkach o wysokości do 3 kondygnacji nadziemnych łącznie, jeżeli nie jest to sprzeczne z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego pod warunkiem uzyskania zgody właściwego państwowego inspektora sanitarnego (§132.1 i 2);
- » Pomieszczenie przeznaczone na pobyt ludzi powinno mieć zapewnione oświetlenie dzienne, dostosowane do jego przeznaczenia, kształtu i wielkości. W pomieszczeniu przeznaczonym na pobyt ludzi stosunek powierzchni okien, liczonej w świetle ościeżnic, do powierzchni podłogi powinien wynosić co najmniej 1:8 (§57.2)
- » W budynkach niewyposażonych w wentylację mechaniczną lub klimatyzację, okna, w celu

okresowego przewietrzania, powinny mieć konstrukcję umożliwiającą otwieranie co najmniej 50% powierzchni wymaganej zgodnie z §57 dla danego pomieszczenia (§155.1).

Prócz wymienionych przepisów, służby odpowiedzialne za higienę i bezpieczeństwo, szczególnie Sanepid, wymagają przestrzegania szeregu własnych wewnętrznych przepisów. W sytuacjach, gdy lokal nie spełnia określonych prawem wymogów, możemy skorzystać z art. 9 ustawy Prawo budowlane oraz §2 ust. 2 rozporządzenia ministra infrastruktury z 12 kwietnia 2002r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki oraz ich usytuowanie – przewidziane są tu możliwości zastosowania rozwiązań zastępczych.

Bardzo ważne również są przeglądy okresowe, których trzeba dokonywać w terminach określonych w ustawie o ochronie przeciwpożarowej z 14.08.1991 roku oraz rozporządzeniem MSWiA z 16.06.2003 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów:

- » przeglądy przewodów kominowych trzeba przeprowadzać co 2 lata,
- » instalacji gazowej co rok,
- » wentylacji co rok,
- » badanie sprzętu gaśniczego co rok,
- » kontrola oświetlenia ewakuacyjnego raz na 2 lata,
- » instalacja odgromowa co 5 lat,
- » skuteczność zerowania i odporności izolacji co 5 lat,
- » próba ciśnieniowa hydrantów co 5 lat.

Kadra w przedszkolu

W każdym przedszkolu powinna pracować wykwalifikowana kadra, posiadająca przede wszystkim wykształcenie z zakresu Edukacji Przedszkolnej i Wczesnoszkolnej. Kwalifikacje takie są zgodnie z postanowieniem ustawy Karta Nauczyciela oraz aktów wykonawczych. Wykształcenie nauczycieli reguluje Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 10 września 2002 roku, Dz. U. nr., 155, poz. 1288 z późn. zm., w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz okre-

ślenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli. Wymagania dla dyrektorów i nauczycieli przedszkoli:

Funkcja dyrektora przedszkola może być powierzona nauczycielowi mianowanemu lub dyplomowanemu, który:

1. ukończył studia wyższe magisterskie i posiada przygotowanie pedagogiczne oraz kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym przedszkolu;
2. ukończył studia wyższe lub studia podyplomowe z zakresu zarządzania albo kurs kwalifikacyjny z zakresu zarządzania oświatą, prowadzony zgodnie z przepisami w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli;
3. posiada co najmniej pięcioletni staż pracy pedagogicznej na stanowisku nauczyciela lub pięcioletni staż pracy dydaktycznej na stanowisku nauczyciela akademickiego;
4. w okresie pięciu lat bezpośrednio przed powierzeniem stanowiska dyrektora uzyskał co najmniej dobrą ocenę pracy w przedszkolu, szkole lub placówce, a w przypadku nauczyciela akademickiego - pozytywną ocenę pracy w okresie ostatnich czterech lat pracy w szkole wyższej, jeżeli stanowisko dyrektora obejmuje bezpośrednio po ustaniu zatrudnienia w szkole wyższej, albo w okresie roku bezpośrednio przed przystąpieniem do konkursu na stanowisko dyrektora uzyskał pozytywną ocenę dorobku zawodowego;
5. posiada zaświadczenie lekarskie o braku prze-

ciwwskazań zdrowotnych do wykonywania pracy na stanowisku kierowniczym.

Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w przedszkolu ma osoba, która:

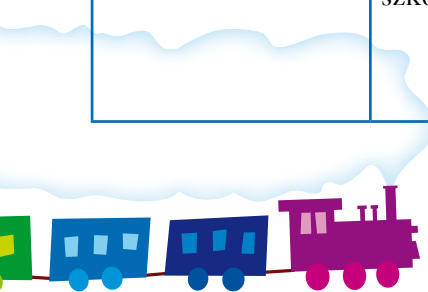
1. posiada dyplom ukończenia studiów magisterskich lub wyższych zawodowych na kierunku zgodnym lub zbliżonym z rodzajem prowadzonych zajęć i posiada przygotowanie pedagogiczne;
2. posiada dyplom ukończenia zakładu kształcenia nauczycieli w specjalności zgodnej z rodzajem prowadzonych zajęć;
3. ma ukończone studia na kierunku innym niż prowadzone zajęcia, posiada przygotowanie pedagogiczne oraz ma ukończone studia podyplomowe lub kurs kwalifikacyjny z zakresu nauczanego przedmiotu lub rodzaju prowadzonych zajęć.

Programy wychowania w przedszkolu

Na rynku dostępnych jest wiele programów wychowania przedszkolnego. Wybierając jeden lub więcej programów wychowania musimy zwrócić uwagę na to, czy dostosowane one są do pracy w grupach różnowiekowych (takie można najczęściej w przedszkolach wiejskich spotkać, ze względu na małą liczbę dzieci). Nie ma konieczności korzystania z tylko jednego programu wychowania, lecz korzystając z dwóch lub więcej należy zwracać uwagę na to, by cały proces edukacji zajął się. Należy także zwracać uwagę na dostosowywanie programu nauczania do indywidualnych potrzeb dzieci, np. słabiej rozwinięte psychicznie dziecko 4 letnie może korzystać z programu dla dziecka 3 letniego itp. Najnowszym i pierwszym programem wychowania w pełni przystosowanym do pracy w grupach różnowiekowych jest program Pani Marii Lorek, pt.: „Mały elementariusz”.

Pozostałe dostępne programy wychowania przedszkolnego prezentuje poniższa tabela:

Wychowanie przedszkolne - programy dopuszczone do użytku		
Nr dopuszczenia	Tytuł programu	Autor
DKW-4013-1/00	ABC... Program wychowania przedszkolnego XXI wieku	Anna Łada-Grodzicka, Ewa Bełczewska, Maryla Herde, Elżbieta Kwiatkowska, Joanna Wasilewska Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne S.A. al. Jerozolimskie 136, 02-305 Warszawa, tel. 576-25-00, fax 576-25-09 e-mail: wsip@wsip.com.pl
DKW-4013-1/01	Razem z dzieckiem. Program wychowania przedszkolnego	Alina Bojakowska, Agnieszka Fiedorowicz, Elżbieta Kozłowska, Monika Krawcewicz Wydawnictwo „Nasza Księgarnia” ul. Sarabandy 24c, 02-868 Warszawa, tel. (0-22) 643-93-89, fax 643-70-28, Dział Sprzedaży Al. Prymasa Tysiąclecia 83, 01-242 Warszawa, tel. (0-22) 632-44-42, fax 631-01-12, Sprzedaż Wysyłkowa tel. (0-22) 631-26-48, fax 631-01-12, e-mail: sklep.wysylkowy@nk.com.pl
DKW-4013-2/01	Program wychowania przedszkolnego dla dzieci 3-6 letnich	Henryka Czerniawska Oficyna Wydawnicza GRAF-PUNKT Sp. z o.o. ul. Niekłańska 35, 03-924 Warszawa, tel. (0-22) 617-12-54, fax 617-14-04, e-mail: oficyna@graf-punkt.com.pl

Wychowanie przedszkolne - programy dopuszczone do użytku (c.d.)		
Nr dopuszczenia	Tytuł programu	Autor
DKW-4013-3/01	Program wychowania przedszkolnego. Moje przedszkole	Czesław Cyrański, Małgorzata Kwaśniewska Przedsiębiorstwo Wielobranżowe "MAC" S.A. ul. Łódzka 308, 25-655 Kielce, tel. (0-41) 368-40-68, fax 368-31-52
DKW-4013-4/01	Program edukacji przedszkolnej dla dzieci od 3 do 6 lat. Świat przedszkolaka	Halina Bednarczyk, Maria Królicza, Maria Anna Maciąg Wydawnictwo JUKA-91 ul. Renesansowa 39, 01-905 Warszawa, tel. (0-22) 864-98-22 do 25, fax 864-98-26, e-mail: juka@juka-91.com.pl
DKW-4013-5/01	Dziecięca matematyka. Program dla przedszkoli, klas zerowych i placówek integracyjnych	Edyta Gruszczyk-Kolczyńska, Ewa Zielińska Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne S.A. al. Jerozolimskie 136, 02-305 Warszawa, tel. 576-25-00, fax 576-25-09 e-mail: wsip@wsip.com.pl
DKW-4013-6/01	Program wychowania przedszkolnego wspomagający rozwój aktywności twórczej dzieci. Jestem częścią świata	Krystyna Nowak-Grobelska, Beata Pilecka Wydawnictwo "Kartex" ul. Centralna 60, 86-005 Białe Błota k/Bydgoszczy, tel. (0-52) 349-42-25, tel./fax 381-44-06, e-mail: kontakt@kartex.org
DKW-4013-7/01	W świecie przedszkolaka. Program wychowania przedszkolnego	Brygida Łojewska Wydawnictwo KOBA ul. Lipowa 4, 30-702 Kraków, tel./fax (0-12) 656-37-51
DKW-4013-8/01	Program nauczania języka angielskiego na poziomie przedszkolnym dla dzieci w wieku 6 lat	Ewa Lewandowska, Barbara Maciszewska Pearson Education Polska sp. z o.o. ul. Jana Olbrachta 94, 01-102 Warszawa, tel. (0-22) 533-15-33, fax 533-15-34
DKW-4013-9/01	Edukacja zdrowotna. Program przeznaczony dla przedszkoli	Krystyna Dudkiewicz, Krystyna Kamińska Wydawnictwo "Nasza Księgarnia" Spółka z o.o. ul. Sarabandy 24c, 02-868 Warszawa, tel. (0-22) 643-93-89, fax 643-70-28
DKW-4013-10/01	Program wychowania przedszkolnego. Rośnij z Didasko	Ryta Folejewska Wydawnictwo Didasko s.c. ul. Ostrzycka 2/4, 04-035 Warszawa, tel./fax (0-22) 673-74-74
DKW-4013-11/01	Program nauczania i wychowania dla klasy wstępnej "0" sześciolletniej szkoły specjalnej dla dzieci upośledzonych umysłowo	Katarzyna Kubanek, Małgorzata Wieczorek Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy ul. 11 Listopada 7, 42-500 Będzin, tel. (0-32) 267-46-12

Wychowanie przedszkolne - programy dopuszczone do użytku (c.d.)		
Nr dopuszczenia	Tytuł programu	Autor
DKW-4013-12/01	Ja i mój świat. Program edukacji przedszkolnej dla dzieci w wieku od 3 do 6 lat	Anna Przybył, Krystyna Dziąg, Maria Gładka, Małgorzata Kaniewska, Grażyna Konarska WITEX Przedsiębiorstwo Wydawniczo-Handlowe s.c. ul. Senatorska 36, 00-095 Warszawa, tel./fax (0-22) 827-42-97
DKW-4013-13/01	Jesteśmy razem. Program edukacji przedszkolnej	Małgorzata Kulej, Bogusława Kuśnierz, Ewa Ogłaza Przedszkole z oddziałem integracyjnym we Wręczycy Wielkiej ul. Sportowa 2b, 42-130 Wręczycza Wielka, tel. (0-34) 317-00-53
DKW-4013-14/01	Zeróweczka. Program pracy z dzieckiem sześciolatkiem	Maria Lorek Oficyna Wydawniczo-Poligraficzna "ADAM" ul. Rolna 191/193, 02-729 Warszawa, tel. (0-22) 843-37-23, fax 843-20-52, e-mail: wydawnictwo@oficyna-adam.com.pl
DKOS-4013-1/02	Odkrywam siebie i świat. Program wychowania przedszkolnego.	E. Ciwis, E. Kordos, S. Masny, U. Niechoj, E. Poręba, S. Staniek, B. Staniczek, M. Stebel, L. Szymczyk, M. Tarnowska, E. Wagner, H. Zapp pod kierunkiem Urszuli Strzelczyk Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli "WOM" ul. Ks. Kard. Stefana Wyszyńskiego 7, 40-132 Katowice, tel. 203-59-67, 258-13-97, 203-66-56, fax 258-22-09, 259-97-39, e-mail: sekr@womkat.edu.pl
DKOS-4013-2/02	Program dla klasy 0.	Katarzyna Dolna, Małgorzata Sieńczewska, Małgorzata Wujczak, Mariola Wyrzykowska pod redakcją Janiny Korzańskiej Pracownia Pedagogiczna i Wydawnicza ul. Czerniakowska 159, 00-453 Warszawa, tel. (0-22) 851-50-82, 851-18-62, fax 851-50-83, e-mail: ppiw@ppiw.com.pl
DKOS-4013-3/02	Program nauczania języka angielskiego w przedszkolach i klasach zerowych.	Agnieszka Studencka, Marcin Jaroszek "Prymus" sp. z o. o. Warszawa-Kraków-Lublin O/Kraków ul. Grodzka 3, 31-006 Kraków, tel./fax: (0-12) 422-13-55, 421-37-85, 432-31-50, e-mail: kraków@prymus.com.pl

Wychowanie przedszkolne - programy dopuszczone do użytku (c.d.)		
Nr dopuszczenia	Tytuł programu	Autor
DKOS-4013-4/02	Program nauczania języka angielskiego. Kurs dla przedszkoli.	Joanna Zarańska, Magdalena Appel Wydawnictwo Macmillan Polska ul. Fabryczna 16/22 lok. 22 00-446 Warszawa, tel. (0-22) 622 07 33, fax: 622 10 32
DKOS-5002-3/03	Nasz świat. Program zintegrowanej edukacji dla klasy "0".	Franciszka Setlak Wydawnictwo Edukacyjne WIKING ul. Postępowa 2T, 54-618 Wrocław tel./fax (071) 374 20 64, (071) 351 60 33
DKOS-5002-32/03	Program nauczania języka angielskiego w przedszkolu.	Ewa Skiba, Anna Wiczorek Wydawnictwo Szkolne PWN ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa, tel. (022) 695 45 60, 635 52 47, 831 22 21 w. 213, faks (022) 831 26 16
DKOS-5002-39/03	Program wychowania i kształcenia oraz wspomagania rozwoju sześciolatków w przedszkolu, w klasach zerowych i w placówkach integracyjnych z komentarzami metodycznymi.	Edyta Gruszczyk-Kolczyńska, Ewa Zielińska, Gustawa Grabowska Wydawnictwo NOWA ERA Al. Jerozolimskie 146 D, 02-305 Warszawa, tel./fax: (022)570 25 80, 570 25 81
DKOS-5002-40/03	Ekoludek dla sześciolatka. Program zintegrowanej edukacji przedszkolnej dla dzieci sześcioletnich.	Monika Rościszewska-Woźniak ŻAK Wydawnictwo Edukacyjne Zofii Dobkowskiej ul. Lirowa 27, 02-387 Warszawa, tel. (022) 882 06 30, fax (022) 882 06 42
DKOS-5002-71/03	Smyk się bawi, smyk się śmieje, smyk się uczy i mądrzeje - program wychowania i kształcenia sześciolatka.	Teresa Fiutowska Oficyna Wydawniczo-Poligraficzna i Reklamowo-Handlowa "Adam" ul. Rolna 191/193, 02-729 Warszawa, tel. (022) 843 08 79, 843 37 23, 843 47 91, fax (022) 843 20 52
DKOS-5002-75/03	Mój świat. Program wychowania przedszkolnego.	Małgorzata Adamowicz, Jolanta Góreczna, Dorota Mandziuk-Polenceusz, Zofia Olesiak Wydawnictwo Szkolne PWN ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa, tel. (022) 695 45 60, 635 52 47, 831 22 21 w. 213, fax (022) 831 26 16
DKOS-5002-78/03	Ja to potrafię. Program edukacji przedszkolnej.	Marta Nazimek Wydawnictwo NOWA EDUKACJA ul. Sienkiewicza 145i, 39-400 Tarnobrzeg tel./fax (015) 822 40 76

Wychowanie przedszkolne - programy dopuszczone do użytku (c.d.)		
Nr dopuszczenia	Tytuł programu	Autor
DKOS-5002-88/03	Program wychowania przedszkolnego "Zapobieganie Wypadkom - Podaruj Dzieciom Słońce" z przewodnikiem metodycznym.	Jerzy Marek Wydział Pedagogiczny Uniwersytetu Warszawskiego ul. Mokotowska 16/20, 00-561 Warszawa, tel. (022) 628-34-66, (022) 553-08-21, fax (022) 629-89-79, e-mail: pedagog@pedagog.uw.edu.pl
DKOS-5002-100/03	Zabawa słówkami. Program nauczania języka angielskiego dla dzieci w wieku 3-6 lat.	Agnieszka Przygodzka, Lidia Wrona Centrum Edukacyjne Proteuss ul. Farna 8, 43-600 Jaworzno, tel. (032) 660 14 58, 616 80 72, e-mail: biuro@proteuss.pl, proteuss@o2.pl
DKOS-5002-15/04	Nazywanie świata - odmienna metoda nauki czytania.	Irena Majchrzak
DKOS-5002-16/04	Program edukacji elementarnej w klasach 0-III.	Jan Malczewski, Ewa Wolak Wydawnictwo Książkowe Twój Styl, Wydawnictwo "KaMeA" Al. Niepodległości 225 m. 11, 02-087 Warszawa, tel. (022) 576 82 72, fax (022) 576 82 62, e-mail: biuro@wkts.pl
DKOS-5002-23/04	Dobry start - wielka podróż. Program wychowania przedszkolnego dla klasy 0.	Marta Bogdanowicz, Małgorzata Barańska, Agnieszka Czerkas-Polit, Danuta Ellwardt, Ewa Jakacka, Katarzyna Sirak-Stopińska, Barbara Zachodny Wydawnictwo Harmonia ul. Damroki 28-6, 80-177 Gdańsk, tel. (058) 320 14 15, fax (058) 300 57 21, e-mail: harmonia@harmonia.gda.pl
DKOS-5002-27/04	Odkrywam: prawdę, dobro i piękno (klasy 0-III).	Wiesław Went Wydawnictwo Pedagogiczne "Wenta" ul. Komandosów 10/10, 30-334 Kraków, tel. (012) 266 87 85, 658 14 17
DKOS-5002-48/04	Przedszkolak w świecie piękna - program edukacji przedszkolnej dla dzieci od 3 do 6 lat	s. Adria Mariola Bach CSFN, s. Leticja Danuta Łasek CSFN Zgromadzenie Sióstr Najświętszej Rodziny z Nazaretu, ul. Dąbrowskiego 19, 42-200 Częstochowa
DKOS-5002-11/05	Mój kuferek. Program wychowania i kształcenia dla sześciolatków.	Aleksandra Boniecka, Aleksandra Kozyra, Mirosława Wypchło, Wydawnictwo JUKA-91, ul. Renesansowa 39, 01-905 Warszawa tel. (022) 864 98 22-25, fax. (022) 864 98 26, e-mail: juka@juka-91.com.pl

Wychowanie przedszkolne - programy dopuszczone do użytku (c.d.)		
Nr dopuszczenia	Tytuł programu	Autor
DKOS-5002-14/05	Górny Śląsk. Program edukacji regionalnej dla wszystkich etapów kształcenia.	Katarzyna Adameczyk, Helga Bieniusa, Iwona Cieślak, Joanna Grajewska-Wróbel, Adam Hibszner, Maria Kopsztein, Halina Nocoń, Jolanta Pytlik, Barbara Sosna, Łucja Staniczek, Jadwiga Wąsowicz Związek Górnośląski ul. Pawła Stalmacha 17, 40-058 Katowice, tel. (033) 251 27 25, tel./fax (033) 251 28 06, e-mail: biuro@związekgornoslaski.org
DKOS-5002-18/05	Ja poznaję świat. Program wychowania i kształcenia sześciolatków.	Urszula Gawryś, Teresa Wójcik, Wydawnictwo PRYMUS ul. Mieszka I 59, 25-705 Kielce, tel. (041) 345 19 81
DKOS-5002-26/05	Co? Po co? I jak? Program wychowania przedszkolnego.	Ewa Słodownik-Rycaj Wydawnictwo Dr Josef Raabe ul. Kurpińskiego 55a, 02-733 Warszawa, tel. (022) 843 06 60, tel./fax (022) 843 33 17, e-mail: raabe@raabe.com.pl
DKOS-5002-27/05	Kamyczkowe rady. Program wychowawczy dla dzieci od 3 do 10 roku życia na podstawie serii książek Kamyczek.	Beata Kalmanowicz, Barbara Lauba, Barbara Papierz, Anna Sowińska Wydawnictwo REA S. J. ul. Kościuszki 21, 05-510 Konstancin-Jeziorna Dział Handlowy: ul. Kolejowa 9/11, 01-217 Warszawa, tel./fax (022) 631 94 23, 632 21 15 e-mail: rea@rea-sj.pl, handlowy@rea-sj.pl
DKOS-5002-28/05	Język angielski. Program nauczania wczesnoszkolnego (klasy 0-III).	Teresa Siek-Piskozub, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne S. A. Al. Jerozolimskie 136, 02-305 Warszawa, tel. (022) 576 25 18-19, fax (022) 576 28 32
DKOS-5002-32/05	Dziecko bezpieczne w swoim środowisku. Program wychowania przedszkolnego wspomagający edukację komunikacyjną i zdrowotną.	Dorota Pawlak, Wioletta Suska, Jolanta Wolna Przedszkole Samorządowe nr 2 ul. Brzozowa 1, 32-660 Chełmek, tel. (033) 846 11 70
DKOS-5002-55/05	Program Niepublicznego Przedszkola Okienko.	Beata Borkowska, Maria Chłopecka Niepubliczne Przedszkole "Okienko" ul. I Poprzeczna 8a, 04-602 Warszawa tel./faks: (022) 812 16 95
DKOS-5002-59/05	Program wychowania przedszkolnego Klucz do uczenia się.	Galina Dolya, Nickolai Veraksa Transfer Learning ul. Arkońska 52, 80-392 Gdańsk

Wychowanie przedszkolne - programy dopuszczone do użytku (c.d.)

Nr dopuszczenia	Tytuł programu	Autor
DKOS-5002-9/06	Program nauczania języka angielskiego. Kurs dla początkujących (grupy przedszkolne).	Magdalena Kęłowska Wydawnictwo EGIS Sp. z o. o. ul. Pilotów 71, 31-462 Kraków, tel. (012) 410 86 10, fax (012) 410 86 17 e-mail: egis@egis.com.pl
DKOS-510-2/06	Program wychowania przedszkolnego dla litewskiej mniejszości narodowej.	Anna Wierzbiło, Alicja Wołyniec Wydawnictwo Auśra ul. Mickiewicza 23, 16-515 Puńsk tel. (087) 516 14 10, tel/fax. (087) 516 18 21, e-mail: wydawnictwo@punskas.pl

Dopuszczenie do użytku szkolnego programu wychowania przedszkolnego

5 lutego 2004r. zostało podpisane rozporządzenie ministra Edukacji Narodowej i Sportu w sprawie dopuszczenia do użytku szkolnego programów wychowania przedszkolnego, programów nauczania i podręczników oraz cofania dopuszczenia (Dz. U. Nr 25, poz. 220). Program wychowania przedszkolnego stanowi opis sposobu realizacji zadań edukacyjnych ustalonych w podstawie programowej wychowania przedszkolnego lub zadań, które mogą być realizowane w ramach zajęć dodatkowych.

Program wychowania przedszkolnego powinien zawierać:

- » szczegółowe cele edukacyjne,
- » tematykę materiału edukacyjnego,
- » wskazówki metodyczne dotyczące realizacji programu,
- » w przypadku publikacji programu – nazwiska rzeczoznawców, którzy opiniowali program.

Program wychowania przedszkolnego:

- » jest poprawny pod względem merytorycznym i dydaktycznym, w szczególności uwzględnia aktualny stan wiedzy naukowej, w tym metodycznej,
- » zawiera treści zgodne z przepisami prawa, w tym ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi,
- » nie zawiera materiałów reklamowych innych niż informacje o publikacjach edukacyjnych.

Wniosek o dopuszczenie do użytku szkolnego programu wychowania przedszkolnego określa w szczególności:

- » tytuł programu lub rodzaj zajęć dodatkowych, jeżeli dla takich zajęć program jest przeznaczony,
- » autora (współautorów) programu,
- » w przypadku programu przeznaczonego dla przedszkola socjalnego – rodzaj niepełnosprawności, w tym stopień upośledzenia umysłowego dzieci,
- » informację o wydawcy – w przypadku zamiaru publikacji programu.

Do wniosku należy dołączyć:

1. egzemplarz programu,
2. oświadczenie wnioskodawcy, że nie narusza on praw osób trzecich, trzecich w szczególności praw autorskich,
3. dowód wniesienia opłaty w wysokości 800 zł na rachunek:
Ministerstwo Edukacji Narodowej Biuro Administracyjne
NBP O. Okr. Warszawa
Numer rachunku: 33 1010 1010 0031 2813 9150 0000

Finansowanie przedszkola

Zapewnienie ciągłości finansowej jest ważnym, o ile nie najważniejszym czynnikiem, który umożliwia funkcjonowanie przedszkola. W pozyskiwaniu funduszy bardzo ważna jest terminowość.

Nowe obowiązki gmin

Obowiązujące od 1 stycznia przepisy dotyczące innych form wychowania przedszkolnego zobowiązują rady gminy do podjęcia uchwały o stawkach oraz o trybie udzielenia i rozliczenia dotacji rocznej

dla tych placówek. Uchwała powinna określać tryb udzielania dotacji rocznej wraz ze wskazaniem danych, jakie powinien zawierać wniosek o dotację oraz tryb jej rozliczania wraz z określeniem danych, jakie ma zawierać rozliczenie się beneficjenta z wykorzystania środków pochodzących z dotacji. W swojej uchwale rada gminy powinna zatem ustalić:

1. wysokość obowiązujących w gminie stawek dotacji (tj. stawki dla publicznych zespołów i punktów przedszkolnych oraz stawki dla niepublicznych zespołów i punktów przedszkolnych);
2. zakres danych do składanego wniosku o dotację roczną;
3. formę przekazywania gminie bieżącej (albo rocznej) informacji o liczbie uczniów objętych działalnością małego przedszkola - celem ewentualnej weryfikacji kwoty dotacji naliczanej na każdego ucznia;
4. termin przekazywania beneficjentowi miesięcznej transzy dotacji na każdego ucznia (nie później niż do ostatniego dnia miesiąca);
5. zasady dopłat do przekazanych transz dotacji lub potrąceń - dokonywanych na skutek zmiany w trakcie roku podstawy dotacji, bądź wskutek zmiany liczby uczniów w prowadzonym przez beneficjenta zespole lub punkcie przedszkolnym;
6. tryb rozliczenia dotacji obejmujący:
 - a) ostateczne ustalenie kwoty dotacji należnej beneficjentowi na każdego ucznia w rozliczonym roku kalendarzowym,
 - b) właściwe rozliczenie wykorzystania dotacji przez beneficjenta - dokonywane poprzez

dostarczenie gminie danych o kosztach, jakie beneficjent poniósł na działalność małego przedszkola - według specyfikacji tych danych określonej uchwałą rady gminy,

- c) ewentualne przypisanie należności od beneficjenta do zwrotu budżetu bądź przypisanie zobowiązania budżetu z tytułu dopłaty beneficjentowi kwoty odpowiadającej różnicy między dotacją należną a kwotą faktycznie przekazaną.

Według regionalnych izb obrachunkowych obowiązkiem każdej rady gminy jest ustanowić kompletne przepisy prawa miejscowego, zanim w gminie zaczną działać nowe formy wychowania przedszkolnego. Brak ustaleń o stawkach dotacji, tak samo jak nieokreślenie przez radę gminy zakresu danych dla wniosku o dotację uniemożliwia realizację gwarantowanego ustawą prawa do otrzymywania dotacji przez każdą osobę fizyczną lub prawną, która prowadzi w gminie małe przedszkole. Bez tego rodzaju ustaleń prawa miejscowego urząd gminy nie może obliczyć, ani wypłacić dotacji należnej dla małego przedszkola za okres od miesiąca, w którym rozpoczęło ono działalność, do dnia wejścia w życie regulujących dotacje przepisów uchwały prawa miejscowego.

„Decydujący jednoznaczny jest tu art. 90 ust. 1 ustawy o systemie oświaty: „Niepubliczne przedszkola (...) w tym specjalne, w tym z oddziałami integracyjnymi, (...) otrzymują dotacje z budżetu gminy”.

Przedszkolom niepublicznym przysługuje dotacja na każdego ucznia w wysokości nie niższej niż 75% ustalonych w budżecie danej gminy wydatków bieżących ponoszonych w przedszkolach publicznych w przeliczeniu na jednego ucznia, z tym że na ucznia niepełnosprawnego w wysokości nie niższej niż kwota przewidziana na niepełnosprawnego ucznia przedszkola i oddziału przedszkolnego w części oświatowej subwencji ogólnej, otrzymywanej przez jednostkę samorządu terytorialnego – pod warunkiem, że osoba prowadząca niepubliczne przedszkole przedstawi organowi właściwemu podanie o dotację oraz planowaną liczbę uczniów nie później niż do dnia 30 września roku poprzedzającego rok udzielenia dotacji.

W przypadku braku na terenie gminy przedszkola publicznego, podstawą do ustalenia wysokości dotacji są wydatki bieżące ponoszone przez najbliższą gminę na prowadzenie przedszkola publicznego.

Jeżeli do przedszkola, uczęszcza uczeń niebędący mieszkańcem gminy dotującej to przedszkole, gmina, której mieszkańcem jest ten uczeń, pokrywa koszty dotacji udzielonej zgodnie z wydatkami bieżącymi ponoszonymi przez najbliższą gminę na prowadzenie przedszkola publicznego. Dotacje, są przekazywane w 12 częściach w terminie do ostatniego dnia każdego miesiąca na rachunek bankowy szkoły lub placówki.

Dotacja gminna obejmuje rok budżetowy: od stycznia do grudnia. Wynika stąd poważna trudność finansowania miesięcy od września do grudnia w roku poprzedzającym pierwszy rok finansowania z budżetu gminy. Sytuacja w ubogich ośrodkach wiejskich może być wręcz dramatyczna, gdyż właśnie na ten okres przypadają największe wydatki związane z adaptacją i wyposażeniem nowej placówki.

Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego ustala tryb udzielania i rozliczania dotacji, uwzględniając w szczególności podstawę obliczania dotacji i zakres danych, które powinny być zawarte we wniosku o udzielenie dotacji oraz w rozliczeniu wykorzystania dotacji.

Szkoły i placówki niepubliczne oraz organy prowadzące te szkoły i placówki są zwolnione z podatków oraz opłat z tytułu odpowiednio: zarządu, użytkowania lub użytkowania wieczystego nieruchomości szkolnych, z tym, że z podatku od nieruchomości, podatku rolnego i podatku leśnego na zasadach określonych w odrębnych ustawach.

Osoba fizyczna lub osoba prawna niebędąca jednostką samorządu terytorialnego, prowadząca szkoły publiczne, szkoły niepubliczne lub placówki, może dla celów organizacyjnych połączyć je w zespół i określić zasady działania zespołu. Połączenie nie narusza odrębności szkół lub placówek w zakresie określonym w ustawie, w szczególności w zakresie uzyskiwania zezwolenia, cofania zezwolenia, wpisywania do ewidencji i wykreślenia z niej, uzyskiwania i utraty uprawnień szkoły publicznej oraz uzyskiwania dotacji.

Poza dotacjami z Gminy przedszkole może mieć następujące dodatkowe źródła finansowania:

- » środki pochodzące od rodziców – opłaty za opiekę nad dzieckiem w przedszkolu,
- » POKL - środki z Unii Europejskiej w ramach priorytetu IX,
- » Powiatowe Urzędy Pracy – środki na zatrudnienie osób np. emerytowanych nauczycieli Edukacji przedszkolnej,
- » inni sponsorzy,
- » Programy Ministerstwa Edukacji Narodowej w ramach Edukacji przedszkolnej,

- » Programu Ministerstwa Zdrowia w ramach profilaktyki i wychowania dzieci w wieku przedszkolnym.

Najważniejsze terminy w rejestracji ośrodka

- » do 30 września każdego roku trzeba złożyć w urzędzie gminy podanie o dotację na następny rok, w określony planowaną liczbę dzieci;
- » do 15 sierpnia należy złożyć w urzędzie gminy zgłoszenie do ewidencji wraz z załącznikami, o których mowa w art. 82 ust. 2 o systemie oświaty;
- » składki ZUS za wynagrodzenia dla pracowników za miesiąc poprzedni składamy do 15 dnia każdego miesiąca;
- » podatek od wynagrodzeń dla pracowników za miesiąc poprzedni rozliczany do 20 dnia każdego miesiąca;
- » raz w roku, do 31 marca składamy w Urzędzie Skarbowym CIT8, sprawozdanie bilansowe (osoby prawne);
- » gmina ustala termin, w którym składamy sprawozdanie finansowe.

Inne formy finansowania Ośrodków Przedszkolnych

Jak pokazały doświadczenia z organizacji alternatywnych form wychowania przedszkolnego cennym uzupełnieniem finansowania mogą być fundusze europejskie, adresowane do sektora edukacji. Zadania dotyczące edukacji przedszkolnej mogą być współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Priorytetu IX Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013. Środki na ww. działania w latach 2007-2013 wynoszą 243 140 413 euro.

Środki na wspomniane działania zostały rozdysponowane pomiędzy poszczególne samorządy województw, które są odpowiedzialne za ich wydatkowanie. O fundusze na wspieranie edukacji przedszkolnej mogą starać się wszystkie podmioty, z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy to osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą oraz oświatową na podstawie odrębnych przepisów), w ramach konkursów ogłaszanych przez samorządy poszczególnych województw. Informacje o konkursach realizowanych w każdym z regionów można odnaleźć w Planach Działania dla Priorytetu IX PO KL, sporządzanych przez właściwe Instytucje Pośredniczące, odrębnie dla każdego z województw. Poszczególne Plany Działania zawierają m.in. informacje dotyczące typów projektów planowanych do realizacji, zasad wyboru projektów (w tym kryteriów ich oceny), podziału środków finansowych i terminów ogłaszania konkursów.

Promocja idei

Jeśli chcemy, żeby nasze przedsięwzięcie spotkało się z zainteresowaniem i poparciem mieszkańców, powinniśmy promować ideę zarówno wśród lokalnej społeczności, jak i radnych. Radni decydują, jakie środki finansowe można przeznaczyć na rzecz edukacji przedszkolnej. To oni przyjmują uchwałę o przystąpieniu do realizacji idei, w ramach której mają powstać Ośrodki Przedszkolne. Oznacza to, że muszą wiedzieć, dlaczego gmina chce realizować taki Ośrodek Przedszkolny dla małych dzieci, jakie korzyści wynikają z edukacji przedszkolnej, jak wygląda realizacja podobnych inicjatyw w innych gminach. Ważne, by przekonać do idei przede wszystkim członków Komisji Oświaty oraz Komisji Budżetowej. Co można zrobić aby przekonać radnych:

1. pokazać dlaczego inwestycja we wczesną edukację jest potrzebna i jak wygląda sytuacja wczesnej edukacji w naszym regionie;
2. przedstawić podobne inicjatywy realizowane gdzie indziej;
3. zaprezentować zyski, jakie można odnieść z realizacji idei.

Wybór osoby odpowiedzialnej na terenie gminy za funkcjonowanie przedszkola:

Podstawową kwestią dla sprawnego i skutecznego zorganizowania, a potem funkcjonowania Ośrodków Przedszkolnych w gminie jest wyłonienie odpowiedniej osoby na terenie gminy. Może to być ktoś z Urzędu Gminy lub innej instytucji samorządowej bądź z organizacji pozarządowej współpracującej z Urzędem.

Do jego zadań będzie należało:

1. promowanie idei wśród społeczności lokalnej;
2. organizowanie rekrutacji dzieci do Ośrodków Przedszkolnych;
3. organizowanie przed otwarciem Ośrodków i przed rozpoczęciem każdego roku szkolnego spotkań z rodzicami informujących o celu i sposobie prowadzenia zajęć, powiadomienie rodziców o procedurze rekrutacji;
4. czuwanie nad prawidłowym przebiegiem tworzenia, ale też funkcjonowania Ośrodków;
5. wspieranie nauczycieli, dzieci i rodziców;
6. utrzymywanie kontaktu z wójtem/burmistrzem;
7. opracowywanie rocznych sprawozdań merytorycznych i finansowych z działalności Ośrodków i przekazywanie ich władzom gminy;
8. opracowywanie rocznych planów dotyczących kosztów funkcjonowania Ośrodków i przedkładanie ich w określonym terminie władzom gminy. Terminy powinny uwzględniać harmonogram prac związanych z przygotowaniem budżetu gminy;
9. wspieranie współpracy pomiędzy różnymi instytucjami zajmującymi się małymi dziećmi w gminie;
10. stworzenie przyjaznego w gminie klimatu dla edukacji przedszkolnej.

Joanna Naliwajko

Przedszkola Fundacji Edukacji Europejskiej

Pisząc projekty „Odjazdowe przedszkole! – kampania informacyjna promująca edukację przedszkolną na obszarach Dolnego Śląska o najmniejszej liczbie ośrodków przedszkolnych”, oraz „Odjazdowe przedszkole! – kampania informacyjna promująca edukację przedszkolną na obszarach Dolnego Śląska o niskiej liczbie ośrodków przedszkolnych”, bazowano na dużym doświadczeniu, jakie Fundacja posiada w organizacji i prowadzeniu placówek przedszkolnych.

Największym przedsięwzięciem, jakie zrealizowano był projekt „Hurra – Idę do przedszkola!”, realizowany w ramach SPO RZL 2004 – 2006, Priorytet 2, Działanie 2.1. Utworzono i prowadzono 35 zespołów przedszkolnych, które funkcjonowały przez 12 miesięcy na terenach wiejskich Województwa Lubuskiego. W każdym z nich zatrudniony był wykwalifikowany wychowawca, posiadający wymagane wykształcenie. Ponadto dzieci objęte były opieką psychologa i logopedy. Łącznie do wszystkich 35 przedszkoli uczęszczało ponad 400 dzieci.

W ramach projektu „Hurra – Idę do przedszkola!” utworzono następujące przedszkola:

1. Bolemin, gm. Deszczno
2. Borów Wielki, gm. Nowe Miasteczko
3. Ciecierzycy, gm. Deszczno
4. Czechów, gm. Santok
5. Droszków, gm. Zabór
6. Drągowina, gm. Nowogród Bobrzański
7. Golice, gm. Słubice
8. Gościszowice, gm. Niegosławice
9. Gościm, gm. Drezdenko
10. Górecko, gm. Zwierzyn
11. Górki Noteckie, gm. Zwierzyn
12. Jastrzębnik, gm. Santok
13. Kunowice, gm. Słubice
14. Leśniów Wielki, gm. Czerwieńsk
15. Lubiechów, gm. Małomice
16. Lubinicko, gm. Świebodzin
17. Lubiszyn, gm. Lubiszyn
18. Małomice, gm. Zabór
19. Milsko, gm. Zabór
20. Niegosław, gm. Drezdenko
21. Popęszyce, gm. Nowe Miasteczko

22. Przeclaw, gm. Niegosławice
23. Przytok, gm. Zabór
24. Radęcin, gm. Dobiegniew
25. Rusinów, gm. Świebodzin
26. Sieniawa Żarska, gm. Żary
27. Świecko, gm. Słubice
28. Trzebiecz, gm. Drezdenko
29. Tuczo, gm. Strzelce Krajeńskie
30. Ulim, gm. Deszczno
31. Witoszyn, gm. Wymiarki
32. Wymiarki, gm. Wymiarki
33. Zatonie, gm. Zielona Góra
34. Żłotnik, gm. Żary
35. Żeliszew, gm. Małomice

Obecnie realizowane są poza „Odjazdowymi przedszkolami” dwa kolejne projekty, dotyczące edukacji przedszkolnej. Są to: „Hurra – Idę do przedszkola II – kontynuacja prowadzenia 12 integracyjnych zespołów przedszkolnych w 7 gminach województwa lubuskiego”, oraz „Hurra – Idę do przedszkola II – organizacja i prowadzenie 10 integracyjnych zespołów przedszkolnych w gminach powiatów: krośnieńskiego i słubickiego”.

Pierwszy z projektów zakłada kontynuację działalności 12 integracyjnych ośrodków przedszkolnych, które funkcjonowały w ramach projektu: „Hurra – Idę do przedszkola!”. W projekcie bierze udział 12 sołectw w 7 gminach:

1. Bolemin, gm. Deszczno
2. Ciecierzycy, gm. Deszczno
3. Gościszowice, gm. Niegosławice
4. Gościm, gm. Drezdenko
5. Lubinicko, gm. Świebodzin

6. Lubiszyn, gm. Lubiszyn
7. Niegosław, gm. Drezdenko
8. Radęcin, gm. Dobiegniew
9. Rusinów, gm. Świebodzin
10. Trzebicz, gm. Drezdenko
11. Witoszyn, gm. Wymiarki
12. Ulim, gm. Deszczno

Drugi z projektów: „Hurra – Idę do przedszkola II – organizacja i prowadzenie 10 integracyjnych zespołów przedszkolnych w gminach powiatów: krośnieńskiego i ślubickiego”, jest obecnie w fazie organizacji. Założeniem projektu jest założenie i prowadzenie przedszkoli integracyjnych w następujących gminach: Cybinka, Ośno, Rzepin, Gubin, Krosno Odrzańskie, Maszewo, Słubice, Bobrowice, Dąbie oraz Bytnica.

Oba projekty są rozwinięciem projektu

„Hurra – Idę do przedszkola!”. Wprowadzają wiele istotnych zmian i usprawnień. Przede wszystkim przedszkola nabrały charakteru integracyjnego, tym samym zapewniono opiekę oligofrenopedagoga, ponadto dzieci będą pod opieką fizjoterapeuty, logopedy, psychologa oraz nauczyciela rytmiki.

Zapraszamy do odwiedzenia strony internetowej projektu (www.idedoprzedszkola.pl), na której znajdują się zawsze aktualne informacje na temat edukacji przedszkolnej oraz działań podejmowanych przez Fundację Edukacji Europejskiej w celu jej upowszechniania.

Krzysztof Kaszyński

Prezentacja przedszkoli

Na kolejnych stronach przedstawionych jest 11 zespołów przedszkolnych działających w roku szkolnych 2008/2009.

Chatka Puchatka

Adres Przedszkola:

Szkoła Podstawowa
w Ulimiu
66-446 Deszczno

Imię i nazwisko nauczyciela:

Magdalena Gałązka

Liczba dzieci:

Łącznie: 14; 3-latki: 4; 4-latki: 4; 5-latki: 6

Małe Przedszkole w Ulimiu, zajmuje część budynku szkolnego, położonego w spokojnej okolicy, z dala od dróg i miejskiego hałasu. Także i tutaj podkreśla się nieocenioną szansę, jaką dano czternaściorgu dzieciom na wczesną edukację. Pobliski pas zieleni stwarza okazję dla wymyślnych dziecięcych figli na świeżym powietrzu.

Pajacyk

Adres Przedszkola:

Szkoła Podstawowa
Ciecierzycy 76
66-446 Deszczno

Imię i nazwisko nauczyciela:

Danuta Malenkowska

Liczba dzieci:

Łącznie: 15; 3-latki: 2; 4-latki: 4; 5-latki: 9

Ciecierzycy, podobnie jak dwie pozostałe miejscowości Ulim i Bolemin znajdują się na obrzeżach gminy Deszczno. Małe Przedszkole znajduje się w budynku Szkoły Podstawowej. Patronem przedszkola został Pajacyk, sympatyczna kukiełka, z którą Pani Danusia witała dzieci podczas inauguracji otwarcia przedszkola.

Krasnale

Adres Przedszkola:

Szkoła Podstawowa
Bolemin 102
66-446 Deszczno

Imię i nazwisko nauczyciela:

Ewa Lisowska

Liczba dzieci:

Łącznie: 15; 3-latki: 1; 4-latki: 3; 5-latki: 11

O potrzebie utworzenia Małego Przedszkola w Boleminie, świadczy liczba zapisanych dzieci – niezmiennie 15 maluszków. Troska o przyszłość przedszkola stała się katalizatorem oddolnych inicjatyw społecznych, zmierzających do zawiązania lokalnego stowarzyszenia.

Tęczowe Przedszkole

Adres Przedszkola:

Szkoła Podstawowa w Niegosławiu
66-530 Drezdenko

Imię i nazwisko nauczyciela:

Karolina Kondeusz

Liczba dzieci:

Łącznie: 12; 3-latki: 4; 4-latki: 4; 5-latki: 4

Małe Przedszkole w Niegosławiu prowadzone przez Panią Karolinę, cieszy się dużą popularnością, o czym świadczy dwunastoosobowa grupa jej małych podopiecznych. Przedszkole zajmuje część budynku szkolnego. W przygotowaniach sali przedszkolnej aktywnie uczestniczyli niezawodni rodzice.

Bajka

Adres Przedszkola:

Szkoła Podstawowa w Trzebiczu
ul. Poznańska 31
66-530 Drezdenko

Imię i nazwisko nauczyciela:

Renata Kozielec

Liczba dzieci:

Łącznie: 17; 3-latki: 3; 4-latki: 8; 5-latki: 6

Gdyby nie Małe Przedszkole, siedemnaścioro dzieci z Trzebicz praktycznie pozbawionych byłoby szansy na wczesną edukację. Rodzice maluszków doceniają inicjatywę utworzenia przedszkola - którą wsparł Urząd Gminy w Drezdenku - niezawodnie pomagając Pani Renacie w najtrudniejszych momentach. W Trzebiczu nie brakuje miejsc, które warto odwiedzić podczas wspólnych wycieczek - jednym z nich było także okoliczne boisko sportowe tutejszej drużyny piłki nożnej Uran Trzebiecz.

Iskierki

Adres Przedszkola:

Gościm

Szkoła Podstawowa w Gościmiu

66-530 Drezdenko

Imię i nazwisko nauczyciela:

Agnieszka Weronika Krysiak

Liczba dzieci:

Łącznie: 13; 3-latki: 5; 4-latki: 4; 5-latki: 4

W Gościmiu działa trzecie z kolei przedszkole, o które zabiegała Pani Ewa z Urzędu Gminy w Drezdenku. Energiczna Pani Agnieszka prowadzi obecnie trzynastoosobową grupę roziskrzonych maluszków. Niezawodnym filarem przedszkola jest Pani Ela – sołtys wsi, która szczególnie aktywnie włączyła się w organizację prac remontowych w przedszkolu. Niemal wszyscy rodzice mają swój wkład w obecny wygląd przedszkola.

Wesoła Gromadka

Adres Przedszkola:

Lubiszyn

Szkoła Podstawowa w Lubiszynie

ul. Polna 6

66-443 Lubiszyn

Imię i nazwisko nauczyciela:

Lucyna Wensierska

Liczba dzieci:

Łącznie: 15; 3-latki: 4; 4-latki: 6; 5-latki: 5

Do Małego Przedszkola w Lubiszynie, zorganizowanego w budynku szkolnym, uczęszcza piętnaścioro dzieci. Do dyspozycji Wesołej Gromadki pozostają także przyszkolne boisko oraz sala gimnastyczna. Pani Lucyna mogła liczyć na wsparcie niezawodnych rodziców zarówno przy urządzeniu przedszkola, jak też podczas organizacji imprez przedszkolnych z ich udziałem.

Rajska Dolina

Adres Przedszkola:
Świetlica Wiejska w Witoszynie
Ul. II Armii WP 8
68-131 Wymiarki

Imię i nazwisko nauczyciela:
Marta Maj

Liczba dzieci:
Łącznie: 16; 3-latki: 3; 4-latki: 8; 5-latki: 5

Małe Przedszkole w Witoszynie dzieli pomieszczenie budynku biblioteki. Pani Marta podkreśla uczynność i zaangażowanie rodziców, czyniących także starania w kierunku zawiązania lokalnego stowarzyszenia czuwającego nad przyszłością tutejszego przedszkola.

Bajeczne Przedszkole

Adres Przedszkola:
Szkoła Podstawowa w Radęcinie
66-520 Dobiegniew

Imię i nazwisko nauczyciela:
Elżbieta Plewako

Liczba dzieci:
Łącznie: 9; 3-latki: 2; 4-latki: 5; 5-latki: 2

Zapotrzebowanie na przedszkole w Radęcinie jest ogromne. Najbliższe przedszkole znajduje się bowiem w oddalonym Dobiegniewie, do którego rodzice musieliby dowozić swoje pociechy. Przedszkole prowadzone przez Panią Elżbietę zostało zorganizowane w budynku szkolnym. Troska o losy przedszkola zmobilizowała tutejszą społeczność do działań na rzecz utworzenia lokalnego stowarzyszenia. Podobnie jak w wielu innych wioskach, tak i tutaj, osobą chętnie angażującą się w pomoc na rzecz przedszkola jest sołtys wsi.

Jagódki

Adres Przedszkola:

Świetlica Wiejska
Rusinów 39
66-200 Świebodzin

Imię i nazwisko nauczyciela:

Agnieszka Kuźniak

Liczba dzieci:

Łącznie: 10; 3-latki: 2; 4-latki: 7; 5-latki: 1

Małe Przedszkole w Rusinowie zostało zorganizowane w odremontowanym pomieszczeniu Świetlicy Wiejskiej. Dziesięcioro przedszkolaków, dzięki zaangażowaniu Pani Agnieszki, miało okazję – niektóre po raz pierwszy - pojechać do kina, a nawet wystąpić z akompaniamentem na scenie - to dzięki nawiązanej współpracy ze szkołą muzyczną. Także i tutaj rodzice uważnie przyglądają się działalności przedszkola, służąc w razie potrzeby nieocenioną pomocą.

Małe Przedszkole Koszałka Opałka

Adres Przedszkola:

Świetlica Wiejska
Lubinicko 63
66-200 Świebodzin

Imię i nazwisko nauczyciela:

Joanna Maria Rusewicz

Liczba dzieci:

Łącznie: 10; 3-latki: 6; 4-latki: 5; 5-latki: 4

Małe Przedszkole w Lubinicku funkcjonuje w ramach Świetlicy Wiejskiej. Grupa przedszkolna prowadzona przez Panią Małgosię liczy piętnaścioro maluszków. Działalnością przedszkola żywo interesują się zarówno rodzice, jak też Pani Sołtys.

